

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: 34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177	Polletna naročnina L. 1.500
PODUREDNIŠTVO: 34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - tel. 414646	Letna naročnina L. 3.000
	Letna inozemstvo L. 4.000
	Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XXIII. - Štev. 11 (1142)

Gorica - četrtek, 18. marca 1971 - Trst

Posamezna številka L 70

Nepismenost v svetu

Dve tretjini odraslih ljudi na svetu ne zna pisati ne brati. To nam povedo statistike Organizacije Združenih narodov. Povedo nam še to, da se število nepismenih ne manjša, ampak veča. Vršili so se in se še vršijo razni mednarodni posveti, kako pomagati vsem ljudem do osnovne izobrazbe, da bi znali vsaj pisati in brati. Cerkev je tesno vključena v to akcijo.

Občevalna sredstva vedno močneje povezujejo svet. Preko umetnih satelitov so postale poti za novice vsega sveta vedno krajše. In vendar izredni znanstveni napredek ne seže do dveh tretjin človeštva. Včasih so si predstavljali, da je možno vprašanje pismenosti rešiti v teku dvajsetih let. Skoro vse države tretjega sveta so uvedle obvezno šolstvo. Kljub tem naporom obiskuje v mnogih predelih Južne Amerike, Afrike in Azije osnovno šolo komaj 5 % šoloobveznih otrok.

Porast prebivalstva je vedno večji, šoloobveznih otrok je vedno več, ni pa na razpolago dovolj finančnih sredstev za šole in učiteljstvo. Če je bilo v neki deželi v Afriki leta 1961 60.000 šoloobveznih otrok, jih je bilo pet let kasneje že 70.000. To zahteva ogromen finančni napor, ki ga države v razvoju ne zmorejo.

Na splošno 11 % mestnega prebivalstva ne zna pisati ne brati, na podeželju pa se odstotek zviša na 42. Poseben visok je odstotek nepismenih žena. Mišljene so seveda vedno dežele v razvoju.

POTREBEN JE NOV NAČIN POUČEVANJA

Ce je težko poskrbeti, da bi otroci obiskovali šole, je še mnogo težje prepričati odrasle o koristnosti pisanja in branja. Zdi se, da je najboljši način, da se povezuje izobraževanje z njihovim vsakdanjim delom. Marsikje so uvideli, da ni mogoče evropskega šolstva v vsem presajati na afriška ali azijska tla.

Glede tega so prišli do presenetljivih zaključkov prosvetni ministri tistih afriških držav, ki so bile nekdanj v sklopu francoskih kolonij. Ugotovili so, da je bilo zmotno mnenje, da bodo mogli v nekaj letih zajeti v šole vse otroke, kakor so mislili leta 1961. Evropske šole so skušali prilagoditi afriškim razmeram, a še vse premalo. Dosedanja šola je pomagala posamezniku, ni pa zajela skupnosti. Šola mora pomagati k vsestranskemu napredku skupnosti, na primer cele afriške vasi. Pred štirimi leti so začeli s prvimi poskusi za tak način šolanja. Delovalo je okoli sto takih poskusnih šol. Uspehi so bili veliki, da so prosvetni ministri sklenili, da je treba pospeševati tak način šolanja ali kakor pravijo kolektivnega napredka.

Taka šola skuša zajeti vso vas. Ugleden moč na vasi npr. razlaga vaščanom zgodovino vasi ali rodu. To vse zanima. Zopet drugega moža naučijo, kako se skoplje vodnjak, ki naj bi dajal vodo. Ko si potem doma koplje vodnjak in vidijo rojaki koristi vodnjaka, se lotijo dela tudi sami. Nato pride na vrsto umno obdelovanje vrta pri hiši ali njive. Spet posnemajo drug drugega. V šoli se zbirajo vaščani, da poslušajo agronomskega tehnika, v šoli zbira poglavar ljudi. Od šole v dosedanjem pomenu ostane zelo malo, a pomaga k vsestranskemu napredku, vzbuja željo po znanju, željo, da bi lahko brali in pisali.

Šolanje je po našem sistemu v Afriki, dokler Afrika ne bo dosegla splošnega višjega dviga, neresnično. Nekateri afriške države so veliko storile za moderno šolstvo, ki pa vendar zajame le majhen del otrok. A tisti, ki dokončajo osnovno šolo, se čutijo mnogo več kot oni, ki niso obiskovali nobene šole in iščejo službe po uradih. Da bi opravljali ročno delo, se jim zdi pod čast. Tako se ustvarjajo vrste brezposelnih, ki znajo sicer pisati in brati, a niso in nočejo biti voljni za nobeno praktično delo.

VELIK PRISPEVEK CERKVE

Cerkev nudi svojo pomoč in svoje izkustvo mladim državam. Značilen je primer afriške države Mali. Ta država je dosegla neodvisnost 22. septembra 1960. Ima 204.000

kv. km površine, a komaj okoli 5 milijonov prebivalcev. 9 % ljudi živi na deželi. Država šteje dvajset različnih etničnih skupin. Katoličanov je v državi komaj en odstotek, ostali so mohamedanci ali animisti.

Leta 1965 so začeli v veliko poljedelsko poskusno šolo v glavnem mestu Bamoko, ki je zajela 5.000 delavcev in 100.000 kmetov. Skofje so povabili vse kristjane, naj nudijo svojo pomoč. Skofje so domačini, poznajo afriške ljudi, njihove navade, težnje, jezik in so pokazali, kako je širjenje pismenosti tesno povezano s splošnim napredkom ljudi. Misijonarji in katehisti so po župnijskih in misijonskih skupnostih vzpodbujali ljudi, da so začeli bolj skrbeti za snago, za higieno, za zdravje. Navajali so ljudi k resnemu delu in vzbujali čut odgovornosti za druge. Sadovi so se kmalu pokazali.

Ustanova UNESCO zelo podpira napore raznih držav za širjenje pismenosti. Vsako leto praznuje tudi poseben dan pismenosti, da vzbuja zanimanje za ta veliki svetovni problem.

Mi moremo le malo storiti za širjenje pismenosti po svetu, a če podpiramo delo slovenskih ali drugih misijonarjev po svetu, istočasno pospešujemo vsaj posredno vsestranski napredek človeštva, saj si misijonskega dela brez naporov za vsestranski napredek ne moremo predstavljati.

STANKO ZORKO

Referendum o razporoki

Po vsej Italiji poteka akcija pobiranja podpisov za ljudsko glasovanje, ki naj odloči, ali italijanski državljani pristajajo na novi zakon, izglasovan v parlamentu, ali ne. Referendum predvideva italijanska ustava, zato ga tudi vsi tisti, ki se za razporoko navdušujejo, ne morejo obiti.

Ljudsko glasovanje pomeni višek demokratičnega ustroja neke države. V Italiji stojijo razlagalci ustave na stališču, da poslanci niso nujno dolžni v parlamentu zastopati stališča tistih, ki so jih izvolili. To sicer ni ne pošteno in ne dosledno. Poslanec bi moral biti predvsem zastopnik ljudstva, ne pa svojih interesov ali pogledov. Toda če je že tako, da odloča o stališču poslancev ne ljudstvo, temveč ozek krog ljudi, npr. izvršni odbor stranke, kateri pripadajo, more volivce poslanca, ki je zlorabil njegovo zaupanje, kaznovati le vsaka štiri leta, ko pride do volitev in mu odreče svoj glas.

Ko gre za važne odločitve, ki so pomembne za vso družbo, pa daje italijanska ustava državljanom možnost, da v javnem glasovanju vsak čas neki zakon zavreže. Potrebni pa je 500.000 podpisov, da do referenduma pride.

Zastopniki laičnih strank niso prav nič gotovi, ali bodo na referendumu uspeli, zato ga skušajo prikazati kot nekaj, kar ruši mir in sožitje v državi. Po njih mnenju bo prišlo do verske nestrpnosti. Italija se bo razdelila v dva tabora in državo bo zajel nemir.

Res, tudi do tega bi utegnili priti, če bi se dal referendumu o razporoki verski ali dogmatični značaj. Toda vprašanje je treba zastaviti drugače: »Smatrate razporoko koristno za dobrobit italijanskega naroda?« Odgovoriti na tako zastavljeno vprašanje ne vključuje več verskega motiva, temveč splošno družbenega, o katerem se mora izjasniti tako ali drugače vsak član človeške družbe, pa naj bo veren ali neveren. Problem ohranitve družine je v prvi vrsti človeški problem in šele nato pridejo na vrsto verski in nadnaravni vidiki.

Referendum o razporoki bo torej v prvi vrsti zadeva vesti in notranjega prepričanja. V tišini volilne celice bodo proti razporoki glasovali tudi mnogi socialisti in komunisti, ker vidijo v njej atentat na srečo žene in otrok, zanjo pa mnogi volivci iz Krščanske demokracije in desničarskih strank, ki jim je krščanstvo le nekaj zunanjega in priložnost za uveljav-

Naraščanje živčne vojne

Nedavno je George McGovern, ki se je že proglasil za predsedniškega kandidata na bodočih volitvah prihodnje leto v ZDA, obtožil sedanjega predsednika Nixona, da se igra s tretjo svetovno vojno.

Dejansko smo priča v nekdanji francoski Indokini vznemirljivemu razširjenju vojnih spopadov. Čete Južnega Vietnama že več časa nastopajo v Kambodži proti severnovietnamskim komunističnim četam, zadnje tedne pa so prodrele tudi v Laos, da bi dokončno presekele Hočiminhovo pot, po kateri južnovietnamski partizani premajajo orožje ter ostalo oskrbo.

Z vojaškega stališča je tako vojskovanje za Južni Vietnam edino logično in uspešno. Nasprotniku je treba vzeti vire oskrbovanja in ga prisiliti, da bo začel misliti na sklenitev miru. Zato Sev. Amerika te vrste vojskovanje odobrava; ne sodeluje sicer s četami, pač pa nudi saigonskim četam vso tehnično pomoč in jih podpira iz zraka.

BOJEVITE IZJAVE

Saigonski generali, ki prvič doživljajo delne uspehe, že napove-

dujejo nastop proti samemu Severnemu Vietnamu. Tu se pa začno stvari nevarno zapletati. Niti Maova Kitajska niti Sovjetska zveza ne bi mogli dopustiti, da se zruši njima vdani režim v Hanoju.

Tako je kitajski zunanji minister Čuenlaj ob svojem zadnjem obisku v Hanoju opozoril Sev. Ameriko, da bi vsak vdor v Sev. Vietnam sprožil intervencijo kitajskih čet. Ponovil bi se primer iz Koreje, ko je leta 1952 severnoameriški general Mc Arthur v zmogovitem pohodu zasedel tudi Severno Korejo ter se znašel iz oči v oči s Kitajci.

Severnoameriška vlada Čuenlajevih groženj ni vzela preveč zares. Prepričana je, da gre bolj za živčno vojno kot pa za dejansko vojno zaplesti se v spopad. Za Kitajsko je sovražnik št. 1 še vedno Sovjetska zveza. Proti njej so obrnjeni njeni atomski izstrelki in na njeni meji stoji glavina Maovih čet.

Gotovo pa bodo morale ZDA do Kitajske voditi zelo previdno politiko. Kitajska noče pred azijskimi državami »izgubiti obraza«, kot se na Vzhodu izražajo. Z drugo besedo: noče doživeti s strani Sev. Amerike take vrste ponižanje, ki bi odkrilo njeno vojaško nemoč. Nixon sam se tega dobro zaveda, pa zato skoro vsak dan da kakšno izjavo, ki naj Pekingju nudi zagotovilo, da Sev. Amerika ne goji proti Kitajski nikakih napadalnih namenov. Tudi liberalizacija trgovskih odnosov s Kitajsko ter podeljevanje viz ameriškim državljanom za potovanje v Maovo kraljestvo naj bi bilo dokaz za to.

Seveda tudi ZDA nočejo izgubiti svojega obraza pred svojimi zavezniki. Medtem ko načrtno zmanjšujejo število čet v Južnem Vietnamu (od 530.000 mož so poslale domov že 220.000 vojakov), pa skušajo vzporedno s tem zvečati napadalno moč saigonskih čet.

Pod Kennedyjem in Johnsonom se je vojskovanje vršilo na način čelnih spopadov, ki v tipu gverilske vojne ne vodijo do nobenih dokončnih rešitev; pod Nixonom se skuša nasprotnika raniti v Laosu in Kambodži, kjer ima svoje oskrbovalne postojanke. Ta taktika že daje svoje prve uspehe, več pa seveda živčno vojno med Washingtonom, Moskvo in Pekingom

ter vzbujajo nevoljo med vsemi tistimi, ki samo komunistom dajejo pravico, da pripravljajo udare in kršijo nevtralnost slabotnih držav, vse antikomunistične pobude pa proglašajo za nevarne za svetovni mir.

NAPETOST TUDI NA BLIŽNJEM VZHODU

Po 7. marcu je zrastle živčna napetost tudi na Bliznjem vzhodu, kjer si stojita ob Sueškem prekopu nasproti Izrael in Egipt. Znano je, da Egipt ni hotel več podaljšati premirja ob prekopu, ki je trajalo sedem mesecev. Tako obe strani živčno čakata, kdo bo prvi začel.

Seveda zato tem bolj cvetijo izjave predstavnikov obeh taborov. Uradni krogi v Kairu so izjavili, da Egipt nima kaj razpravljati z Izraelom, ker je svoje stališče že jasno orisal posredovalcu OZN G. Jarringu. Te besede so bile izrečene zato, ker je izraelski predstavnik pri OZN Tekoah dejal časnikiarjem, da njegova država čaka egiptovski odgovor za začetek podrobne razprave o vseh vprašanih brez kakršnih koli vnaprejšnjih pogojev.

Golda Meir, predsednica izraelske vlade, je pa v svoji izjavi angleškemu dnevniku »Times« preteklo soboto razkrila, katere meje smatra za varne in dokončne za svojo državo: Sarm-el-Sejk, ki nadzira vstop v Akabski zaliv, naj bi bil izraelski; tudi Jeruzalem naj bi v celoti pripadel Izraelu, enako Golansko višavje, odkoder so Sirijci toliko let vznemirjali naselja ob Genezareškem jezeru. Sinajski polotok naj bi bil demilitariziran. Golda Meir je opozorila tudi na sovjetske atomske konice, ki so stalna grožnja zoper Izrael ob Sueškem prekopu. »Prav te dni se muči v Egiptu sovjetski general — je dejala — ki mu je poverjeno nadzorstvo nad temi napravami. Gotovo ni prišel v Egipt zato, da bi ljudi učil, kako se prideluje bombaž.«

In Golda Meir je še dodala: »Sadat je bil prvi egiptovski predsednik, ki je dejal, da je pripravljen pogajati se o miru. Toda: ali tako tudi misli? Mi želimo razpravljati o vsem, a pogojev nismo pripravljene sprejemati.«

Zakaj kolektivno vodstvo v Jugoslaviji?

Ze več kot leto dni je bilo v Jugoslaviji čuti, da se predsednik Tito pripravlja, da postopoma zapusti krmilo jugoslovanske države v nove roke. Med kandidati za Titovega naslednika je bilo največ govora o Kardelju. Kardeljeva slika se je vedno pogosteje javljala po domačih časopisih. Ljubljana je pohitela in mu podelila častni doktorat.

Kako je bila Slovenija tega »vesela«, si lahko misli vsakdo, ki mu je znano, kako malo priljubljenosti uživa tovariš Kardelj med slovenskimi komunisti, kaj šele med slovenskim ljudstvom! Predvsem mu očitajo centralistične in unitaristične težnje, ko zagovarja jugoslovanstvo na škodo slovenstva. Sam upravičuje svoje nazore s sledečim pisanjem:

»Kakor je narod nastal na osnovi specifične družbene delitve dela epohe kapitalizma, tako bo kot določena zgodovinska družbena kategorija z nastankom novih oblik in obsegov družbene delitve dela, ki jo bo prinesel socialistični oziroma komunistični družbeni red, tudi postopno izginil z zgodovinske pozornice.«

Se huje je tov. Kardelj zašel v nemilost pri Slovencih pri obravnavanju cestnega vprašanja na Brionih; ne le, da ni takrat ščitil slovenske delegacije, temveč je v svojem napadu prekašal samega Tita.

Ce tovariš Kardelj ne uživa simpatij med Slovenci, so Hrvatje kar alergični na njegovo ime, pa tudi pri Makedoncih ni ravno priljubljen. Menda so Srbi edini, ki bi ga sprejeli kot Titovega naslednika, saj najraje srbski govori celo v svoji družini.

Bojazen, da bi lepega dne ta možnost postala izvršeno dejstvo, je privedla do sestanka slovenske in hrvatske komunistične delegacije. Tu so sporazumno sprejeli sklep, da politični aktiv hrvatskih komunistov pritisne na Tita o potrebi kolektivnega vodstva. Kot kaže, se je Tito pod silo razmer odločil za izbiro o kolektivnem vodstvu, ker bi v nasprotnem primeru Hrvatska zagrozila z izstopom iz federacije.

Blížnja bodočnost nam bo pokazala, ali se bo kolektivno vodstvo v Jugoslaviji tudi dejansko uveljavilo.

V. L.

Opuščena nadškofijska palača

Novi nadškof v Tarragoni v Spaniji je zapustil veliko škofijsko palačo svojega prednika in šel stanovat v preprosto mestno stanovanje. Izjavil je, da velike palače odtujujejo preproste ljudi. Takim palačam manjka človeške topline. Pa tudi vzdrževanje takih palač je zelo drago.

Iz zgodovine ricmanjske cerkve

Marsikdo od starejših ljudi se še spominja časov, ko so za Ricmanje uporabljali izraz »pri sv. Luči«. S tem so v zvezi nenavadni dogodki, do katerih je prišlo v Ricmanjih l. 1749 in mejijo na čudež, čeprav uradno tega pečata še nimajo.

Da bi mogli te dogodke bolj pravilno oceniti, se moramo pomakniti še za eno stoletje nazaj. Takrat so imeli v Ricmanjih znano bratovščino sv. Jožefa, ki je imela svoj sedež v nekdanji cerkvi sv. Jurija. V tej podružni cerkvi, ki je pravno pripadala starodavni župniji v Dolini, so imeli tudi preprost lesen oltar sv. Družine, ki je užival posebno pozornost domačinov in tudi drugih okoličanov, ker je bil zaobljubljen.

Po svoji zunanosti pač ni veliko pomenil, vendar so se ljudje radi zatekali k temu oltarju, zlasti da bi se priporočali varstvu sv. Jožefa ob raznih kužnih obolenjih, ki so tako pogosto razsajala po naših krajih in kosila množice ljudi. Razna domača zdravila in zelišča niso veliko pomagala v teh primerih. Zato so se pa toliko rajši priporočali sv. Jožefu kot »upanju bolnikov« in »zavetniku umirajočih«. Zdi se, da je močno gospodovala kuga zlasti l. 1550. Morda sega ustanovitev bratovščine sv. Jožefa prav v to dobo, vendar nimamo dovolj zanesljivih podatkov, ker se cerkev sv. Jožefa prvič omenja leta 1645.

Prav gotovo je morala biti bratovščina močno razširjena tudi drugod, če je dobila l. 1693 posebno potrjenje iz Rima. Zadevni odlok, ki se hrani v ricmanjski cerkvi, nosi datum 18. septembra 1693 in nosi podpis papeža Inocenca XII.

Člani bratovščine so prevzeli med drugimi tudi obveznost, da bo svetilka na olje ali »luč sv. Jožefa« trajno gorela pred oltarjem sv. Družine, pred katerim so se tudi redno shajali ter opravljali svoje molitve. Ta oltar ni bil na zunanost nič kaj posebnega. V nekakšni vdolbini je dobila mesto skupina treh svetih oseb z osličkom vred, ki naj bi predstavljala beg sv. Družine v Egipt. Vse je izdelano iz preprostega lesa, verjetno izpod roke kakega domačega umetnika. Tudi svetilka sama, ki je gorela pred oltarjem, ni imela posebne vrednosti in se ni veliko razlikovala od ostalih svetilk v cerkvi.

DOGODKI LETA 1749

Verjetno se je vse razvijalo takole: prvotna gorečnost članov omenjene bratovščine je morala polagoma popustiti, kar se je poznalo zlasti na svetilki, ki je ugasnila in ni bilo nikogar, ki bi skrbel zanjo. Novi rodovi se pač niso čutili vezani na zaobljube svojih prednikov. Pa tudi kuga je počasi izostala in ni bilo več toliko strahu pred njo. Dejstvo je, da je Bog na svojevrsten način poskrbel, da se češčenje sv. Jožefa med našim narodom ponovno oživi in okrepi. V ta namen je izbral preproste cerkev sredi preprostih ljudi, da bi se ta nova »luč« ponovno razširila tudi drugod po deželi.

Dogodke v tej zvezi je podrobno popisal sam dolinski župnik v posebni knjižici, ki je bila prvič natisnjena v Trstu l. 1827. Torej v času, ko so še živele nekatere priče. Sicer kažejo tudi sami zapisniki, ki se hranijo v župnijskem arhivu v Dolini ter v škofijskem arhivu v Trstu, nenavadno mero kritičnega čuta z ozirom na tedanje razmere. Knjižica je doživela še nekaj izdaj in tudi italijanski prevod. Pomanjka je izšel tudi pri Mohorjevi družbi v Celovcu v knjigi »Življenje Preblažene Device Marije in sv. Jožefa« l. 1887.

V bistvu gre za svetilko pred oltarjem sv. Jožefa, ki je sama večkrat zagorela, ne da bi jo bil kdo prižgal ali olja dolival. To se je ponavljalo nekaj mesecev. Cerkevna oblast, ki je vodila strogo preiskavo, ni ugotovila nobenih nerodnosti. Zdi se, da je takrat prišlo v Ricmanjih celo do nekaterih izrednih ozdravljenj, ki so jih ljudje tolmačili kot čudežna. Vse to je pripravilo tržaško škofijo, da je dovolila posebno procesijo, ki je po eni strani krenila iz Trsta in se v Ricmanjih srečala z drugo veliko procesijo, ki je prišla iz Doline, kjer so ravnokar zaključili sveti misijon in je bilo zato navdušenje toliko večje.

To se je zgodilo 5. maja 1746, ki se tudi šteje kot rojstni dan nove slovenske božje poti. Poročila pravijo, da je bila množica tistih prvih romarjev tako številna, da je le majhno število moglo v cerkev. To navdušenje se dolgo ni poleгло. Češčenje sv. Jožefa se je tako poživilo in se razširilo celo na avstrijske dežele.

Kako imenitno je bilo takrat versko združenje, priča tudi dejstvo, da se je v novo »Zlato knjigo« bratovščine prvi vpisal sam avstrijski nadvojvoda Jožef, sin cesarice Marije Terezije in poznejši cesar

Pogled na prijazno vasico Ricmanje, ki s sončnega tržaškega Brega dan in noč zre na »morje adrijskook«

Jožef II. in s tem prevzel pokroviteljstvo nad bratovščino. Njegovemu zgledu je sledilo vsaj 40 baronov in grofov iz raznih dežel cesarstva in nad 60 duhovnikov in škofov. Vseh udov je bratovščina imela nekaj nad 5.500, kar je za takratne razmere pomenilo rekordno število.

NOVA ROMARSKA CERKEV

Se istega leta so cerkev za silo prenovili ter jo prekrstili v svetišče sv. Jožefa. Kmalu se je pa izkazalo, da v taki obliki ne bo moglo služiti vedno številnejšim skupinam romarjev, ki so začeli prihajati v Ricmanje tudi ob nedeljah in praznikih. Zato so se domačini začeli pripravljati na gradnjo nove velike romarske cerkve. Staro cerkev sv. Jurija so podrli, prostor razširili in utrdili in s tem so bili dani že pogoji za nadaljnje delo. Kdor pozna Ricmanje in lego vasi, se bo kmalu prepričal, da delo ni bilo lahko. Končno so leta 1769 začeli z gradnjo in jo dokončali leta 1771, ko je bilo novo svetišče tudi posvečeno. Torej točno pred dve sto leti. Od stare cerkve so ostali le stranski oltarji in, naravno, čudežna svetilka ali »luč sv. Jožefa«. Od tod tudi ime, ki so ga romarji dali novemu svetišču.

Marsikaj bi bilo še treba omeniti o tej božjepotni cerkvi. Naj tokrat zastopuje le nekaj o zanimivostih, ki se še hranijo v Ricmanjih. Morda je še največja zgodovinska znamenitost mašni plašč iz same svile, zlata in srebra, ki ga je cerkvi podarila cesarica Marija Terezija in se uporablja

le ob največjih slovesnostih. Potreben bi bil temeljitega popravila.

Poleg raznih starinskih slik je tudi znamenita slika na lesu, ki predstavlja boj z Napoleonomi četami pri Krvavem potoku (sedanji mejni prehod na Pesku, ki je odtod dobil ime), v katerega so posegli tudi Ricmanjci s koly, vilami in drugim orodjem. Brez dvoma gre za zaobljubljeno sliko domačega umetnika, ki jo je nekdo poklonil sv. Jožefu v zahvalo, da se je zdrav vrnil z bojišča. Tudi to delo potrebuje temeljitega popravila.

Na dobo francoske zasedbe spominja tudi eden od treh zvonov, ki nosi letnico 1806. Orgle segajo v leto 1750 in so prišle v Ricmanje iz cerkve sv. Marije Velike v Trstu. Iz starorimske dobe se hrani plošča nagrobnega spomenika, ki so ga odkrili v bližini vasi leta 1752 in služi sedaj kot oltarna menza pri oltarju sv. Jurija.

Ti skromni podatki so vsekakor potrebni tudi za našo narodno zgodovino v tem kotičku naše zemlje in ima zato letošnji jubilej svoj širši pomen.

A. K.

Popravljamo! V zvezi s člankom v zadnji številki našega lista »Dve sto let romarske cerkve sv. Jožefa v Ricmanjih« sta se primerili dve večji vsebinski napaki z ozirom na dve letnici, ki je župnija v Ricmanjih bila ustanovljena oziroma začela delovati. Pravilno se glasi tako: »Dsegli so jo šele leta 1904, a delovati je začela pet let pozneje (l. 1909), ko...«. Torej ne: l. 1804, oz. 1809.

Bralci pišejo

Izmaličeno citiranje

Dijak sem. Pred kratkim smo pri slovensčini jemali Mahniča, zato me je nekaj zbudilo pri branju zadnje številke Novega lista (833). Neki »nd.«, ko ocenjuje prvo številko letošnje Mladike, poroča o raznih željah, ki so jih različne osebe zapisale za revijo ob vstopu v novo leto. Pri tem pohvali osebne in pogumne misli nekaterih, pravi pa tudi: »Nekateri so seveda ostali na sto let starih pozicijah, npr. tisti, ki se sklicuje na Mahniča in obožuje njegove nazore ter jih želi Mladiki.« Poiskal sem si tisto Mladiko, našel pa le to: nekdo je izrazil željo, da bi rasla slovenska kultura, tista, »ki so ji botrovali Slomšek in Prešeren, Mahnič v Kosovel, Ivan Pregelj in Gregorčič«. To da je slovenska kultura in to naj gojimo, pravi.

Ker je danes svet tako pozoren na mladino, bi hotel povedati mnenje dela te mladine. Mimo tega, da je izvajanje »nd.« precej za las potegnjeno in mimo tega, kaka so bili Mahničevi nazori, bi hotel vprašati sledeče: Ali so sto let stare pozicije že same po sebi slabe? Ali je človek pogumnejši, če hiti s tokovi v želji, da bi bil »moderen« ali če zagovarja samostojne, pa čeprav »stare« misli? In če »nd.« piše o sto let starih pozicijah pri Mahniču, bi lahko podobno zapisal isto tudi pri Slomšku, Prešernu, Kosovelu, Preglju in Gregorčiču.

Ij, Trst

Vedno manj duhovnikov v Italiji

Leta 1881, ko je Italija imela 28 milijonov prebivalcev, je bilo v Italiji 20.465 župnij, za katere je skrbelo 84.834 škofijskih duhovnikov. Tako je prišel na vsakih 330 ljudi po en duhovnik.

Leta 1969 pa, ko je Italija štela že 54 milijonov prebivalcev, je bilo 27.230 župnij in 42.667 škofijskih duhovnikov. En duhovnik torej za 1.238 prebivalcev.

Leta 1954 je bilo v Italiji 24.933 semeniščnikov, leta 1969 pa že 1.700 manj.

Sv. Anton Padovanski je še vedno privlačen

Svetišče sv. Antona v Padovi je izdalo poročilo o romanjih v preteklem letu. Število romarskih skupin znaša skupno 4.006, od teh 1.889 iz inozemstva. Med temi so na prvem mestu romarske skupine iz Jugoslavije, ki jih je bilo 268. Največja koncelebracija je bila 18. junija, ko je skupno maševalo 400 duhovnikov in 6 škofov iz Jugoslavije.

Z GORIŠKEGA

Podgora

V soboto 13. marca je bil v Podgori zelo zanimiv kulturni večer. Na sporedu je bilo predavanje alpinista dr. Andlovica iz Sempetra pri Novi Gorici o vzponu jugoslovanske gorniške odprave na Anapurno II. v Himalajskem pogorju. Predavanje je spremljalo približno tri sto silno zanimivih barvnih diapozitivov. Župnijska dvorana je bila za to priložnost zasedena do zadnjega kotička in občinstvo je z največjim zanimanjem sledilo predavanju.

Naslednji dan, v nedeljo 14. marca, pa je v isti dvorani gostovala dramska skupina prosvetnega društva »Standrež«. Igralci so nam na odru prikazali dve veseloigr »Medved« in »Snubač«. Obe igri sta bili v režiji Aleksija Pregarca in sta bili odlično podani, tako da je bilo občinstvo naravnost navdušeno.

Števerjan

Gostovanje Standrežev. V okviru medsebojnega sodelovanja je v soboto 13. marca gostovala v Števerjanu dramska skupina prosvetnega društva »Standrež«, ki je prikazala Gogoljevi igri »Snubač« in »Medved«. Občinstvo je bilo prijetno presenečeno nad dobrim izvajanjem igralcev, ki se jim pozna, da veliko nastopajo na odrih. Veseli moramo biti tudi dejstva, da gojijo naša društva te vrste medsebojnih stikov.

Igra »Materin greh«. Na praznik sv. Jožefa bo dramska družina SKPD »F. B. Sedej« nastopila na odru župnijskega doma v Števerjanu z Bevkovo igro »Materin greh«. To bo obenem proslavitev druge obletnice odprtja župnijskega doma v Števerjanu. Društvo toplo vabi občinstvo, da se polnoštevilno udeleži te predstave. Začetek ob 16. uri.

Izdelan načrt za asfaltiranje ceste Razkriž-Poljane-Palkišče

Deželni urad je izdelal načrt za asfaltiranje ceste, ki gre od Razkrižev preko Poljan do Palkišča v doberdobski občini. Dela bodo stala 20.408.165 lir. Stroške bo krila dežela za dvajset milijonov v smislu zakona št. 18 z dne 31. 10. 1965, za razliko 408.165 lir pa bo poskrbela doberdobska občina, katera pa bo morala še sprejeti zadevni sklep. Od tega sklepa bo potem odvisno, če bo cesta kmalu asfaltirana.

Vinogradništvo v Števerjanu

Števerjanska občina spada v področje, ki je doseglo zaščito vinskega znaka. Na 80,28 hektarjev vinogradov se pridelava 6.130 hl vina. Če imamo pred očmi, da znaša razsežnost kmetijskega in gozdnega področja v števerjanski občini 1.052 hektarjev, potem postane očitno, da je v Števerjanu razmeroma malo zemlje posajene z vinsko trto.

Kaj pa raste na ostali zemlji? Gojijo se še zmeraj razna sadna drevesa (češnje, breskve, hruške, jabolane), ki sestavljajo skupaj z živinorejo tradicionalno kmetijstvo, medtem ko skoraj polovico zemlje pokrivajo travniki in gozdovi za sečnjo.

Glede na brdovito sestavo zemlje je skoro polovica ekonomsko neuporabna za vinograde, bodisi ker je obrnjena proti severu, bodisi ker je preveč strma ter jo je zato nemogoče preurediti v razsežne terase z majhnimi višinskimi razlikami, ki so potrebne za obdelovanje s stroji (dandanes je namreč treba izključiti vsako ročno obdelovanje).

Vsekakor si utira pot težnja, katero so pred leti vzbudili nekateri napredni kmetovalci in ki se sedaj širi na vse, ali skoro na vse kmetije v občini, da opuščajo druge zvrsti razon sajenja trt. Nekatere kmetije že dosega cilj; posadile so namreč vso razpoložljivo zemljo s trto, medtem ko druge vlagajo precejšnje napore za preureditev in usmeritev v monokulturo. To težnjo so podprle v prvi vrsti pobude zakonov države ter dežele, ki predvidevajo kritje stroškov za nove donosne nasade vinogradov žlahtnih vrst do 50 odstotkov.

Lanski pridelek čebule v Furlaniji-Julijski Benečiji

Lani je pridelek čebule v Furlaniji-Julijski Benečiji dosegel 11.740 kvintalov, kar je največji pridelek v zadnjih sedmih letih. V naši deželi so čebulo gojili lani na 67 hektarjih zemlje in sicer 37 ha odpade na videmsko pokrajino, 23 ha tržaško in 7 na goriško; v pordenonski pokrajini so bile površine nepomembne. Več kot tri četrtine pridelka čebule v naši deželi daje videmska pokrajina: skupno 8.250 kvintalov; tržaška pokrajina jih daje 1.930, goriška pa 1.560.

Nastop mladih pevcev in godcev s Tržaškega

Zmanjkalo bi nam prostora, če bi hoteli podrobno opisati nastop naše mladine v nedeljo 7. marca v Kulturnem domu v Trstu, ki je pela, igrala in rajala. Ves spored se je odvijal pred nabitno polno dvorano ob navdušenem odobravanju staršev in drugih prijateljev mladine. Med njimi smo opazili generalnega jugoslovanskega konzula v Trstu Borisa Trampuža, deželnega poslanca dr. Draga Stoko, škofovega vikarja dr. Lojzeta Skerla, predsednika Slovenske prosvete Marija Maverja, tržaškega občinskega odbornika dr. Rafka Dolharja, šolskega nadzornika Oskarja Boleta, več ravnateljev naših višjih in nižjih srednjih šol ter nekatere didaktične ravnatelje.

Prvi so nastopili člani openskega ansambla TAIMS iz Finžgarjevega doma, kjer je žarišče openske župnijske prosvetne dejavnosti. Pod vodstvom Franca Pohajača igrajo tri fantje in dekleta že zelo pogumno in ubrano. Sledil je mladinski cerkveni zbor iz Boljunca, ki ga vodi s. Imelda. Za Boljunčani so prišli na vrsto Ricmanjci. Tudi tu poje mladinski cerkveni pevski zbor, ki ga vodi Marija Šturman.

Spored so nadaljevali pod vodstvom Franca Pohajača »Naši mladi«, ansambel openskega Finžgarjevega doma. To so res najmlajši, ki pa jim zvone kitare in boben in harmonika že kar dobro. Nato so nastopili mladi pevci od Sv. Vincenca, ki se zbirajo v župnijskem krožku Ognjišče. Zbor je pripravil p. Alfonz Valič. Za kratek oddih sta nato zaigrali na klavir dve Sveltovančanki, ki se učita v glasbeni šoli Marijanjeva doma pri Sv. Ivanu. Za tem nas je presenetil instrumentalni ansambel z Brega in sicer iz šole Romane in Eliziane Zajčeva. Zbor je vodila Nadja Udovič.

Nato so prišli na oder pevci iz vzgojnega zavoda Marijanišče. Pod vodstvom Branka Lupinca so ubrano zapeli tri pesmi. Oder je oživel in v dvorani se je zganilo, ko so začeli prihajati na oder otroci iz Mačkovej v narodnih nošah. To je zbor mačkovejske Slovenske prosvete, ki je včasih že nastopil na vaškem Prazni-

Nastop dekliškega zbora iz Skednja, ki ga je vodil Dušan Jakomin

ku češenj. Zivahno in pogumno so odpeli pod vodstvom učiteljice Ljube Smotlakove tri pesmi. Mačkovijski so med zbori poželi največje odobravanje. Prvi del sporeda je zaključil harmonikarski ansambel Slomšek iz Bazovice. S sigurno roko vodi ansambel Romana Zajčeva.

Tudi v drugem delu lahko spored samo naštejemo. Začel ga je mladinski pevski zbor Slomšek, ki ga je spremljal ansambel Kondor. Nastop je odlično vodila Eliziana Zajčeva. Za Bazovci je zdaj prišel na vrsto zbor deklet iz Skednja. Pod vodstvom Dušana Jakomina so dekleta zapela tri pesmi.

Za pesmijo so prišli na vrsto godci. Nastopil je številni ansambel Miramar junior, ki ga že poznamo iz številnih nastopov. Igral je pod vodstvom Eliziane Zajčeve. Sestra Celina iz Sv. Križa je zatem popeljala na oder mladinski cerkveni pevski zbor iz Sv. Križa. Pesem je nato zamenjala glasba, ko je nastopil ponovno bazoviški Kondor. In spet je za oddih zaigrala na kitaro Kristjana Baldassi kratke skladbe. Takoj zatem pa so nastopili mladi Trebenjci. Mladinski zbor je zapel tri pesmi, med katerimi je najbolj ugajala »Ribniški Urban«. Zbor sta pripravila župnik Rozman in Fulvija Kralj.

Zopet je dobila mesto mladinska pevaska skupina Finžgarjevega doma, ki je ubrano zapela tri pesmi pod vodstvom Staneta Maliča. Celotni spored sta zaključila godba in ples. Šestnajst mladih plesalk iz Bazovice je ob igranju Miramara senior, ki ga je vodila Eliziana Zajčeva, izvajalo Montijev čardaš kot ga je pripravila Romana Zajčeva.

Posamezne točke sta zelo lepo povezovala Tamara Baldassi in Tone Trento. V začetku prireditve pa je kratko spregovoril in pozdravil dr. Zorko Harej, predsednik Zveze cerkvenih pevskih zborov na Tržaškem.

To je suhoparno naštevnanje. Lahko zapišemo samo, da je ta mladina zelo navdušila občinstvo in da se nam zdi tako delo mladine in tistih, ki so delali z njo, pogumno in stvarno ter brez kakega teoriziranja. V tej, tudi razposajeni mladini, je bilo videti veliko sreče in notranjega zadovoljstva, kar je najlepše priznanje in zadoščanje množici požrtvovalnih pevovodij, dirigentov in voditeljev, ki so se za nastop tako iskreno zavzeli in ga z močno voljo izvedli. Eno je gotovo: opravljeno je bilo hvalevredno delo, ki se mora nadaljevati tudi v prihodnje.

Kulturno-prosvetna razgibanost na Goriškem

Zveza slovenske kat. prosvete je imela 4. marca svoj 9. občni zbor

Novi premiki in dejstva

Poročilo predsednika Zveze dr. Kazimirja Humarja

Preteklo poslovno leto 1970/71 je prineslo med nas zamejske Slovence in s tem tudi v našo Zvezo slovenske katoliške prosvete, nekaj novih premikov in dejstev, ki je prav, da jih tu pregledamo in ovrednotimo v perspektivi. Gre namreč za nekaj pobud, ki smo jih izvedli z ostalimi Slovenci v Italiji.

NOČEMO BITI VASE ZAPRTI

Najprej naj omenim skupno spomenico, ki so jo zastopniki vseh slovenskih političnih in kulturnih organizacij naslovili na rimsko vlado. Znano je, kako je do te spomenice prišlo. Zahtevalo so jo politične razmere, v katerih Slovenci v Italiji še vedno živimo, razmere, ki ne odgovarjajo ne določilom ustave italijanske republike ne zagotovilom, ki so nam Slovincem bile že ponovno dane, a ne izpeljane.

Do sedaj so se za naše pravice potegovali razne stranke in njih zastopniki posamezno; morda je tudi v tem bil vzrok za premajhne uspehe. Sedaj smo se povezali vsi in z enotno spomenico zavzeli enotno stališče. Ko je bila ZSKP povabljen, da se pridruži zahtevam v spomenici s svojim podpisom, smo stavili le en pogoj: da nas upoštevajo kot enakovredne sopolisnike. Ker je bilo ugodeno tej naši zahtevi, smo spomenico z mirno dušo podpisali. Danes ne moremo še predvidevati, kakšen bo praktični uspeh spomenice pri rimski vladi. Za našo slovensko manjšino je uspeh že v tem, da smo se ob tako temeljnem dokumentu znašli skupaj v soglasju vsi zamejski Slovenci brez razlike na ideološko in politično prepričanje.

V tem vidim tudi uspeh vztrajne in prizadevne, tako kulturno kot politično samostojne dejavnosti demokratičnih Slovincem. Saj smo s svojimi podpismi na spomenici izpričali, da nismo »reakcija«, ki se bori proti narodnim interesom, kot so so nas črnili, temveč da smo in da smo zmeraj bili za razvoj slovenskega naroda in za njegovo svobodo, vendar ideološko in organizacijsko samostojni, kot se spodobi za demokratično družbo. V svobodni demokratični družbi se namreč ljudje med seboj razgovarjajo in sklepajo sporazume, toda ne sprejemajo diktatov in ukazov od nikogar.

To svojo demokratično odprtost in pripravljenost na sodelovanje smo pokazali še ob dveh drugih primerih. Prvič, ko smo se povezali z občinsko Ustanovo za umetniške in kulturne prireditve (EMAC) ter skupaj z njo pripravili gostovanje glasbene skupine »Consortium musicum« iz Ljubljane.

Ta korak je imel za posledico še naslednjega, ko smo se skupaj z EMAC-om, Slovenskim gledališčem iz Trsta in Slovensko prosvetno zvezo v Gorici povezali in pripravili prvo organizirano gledališko se-

Od leta 1962 stoji Zvezi slovenske katoliške prosvete v Gorici na čelu kot predsednik dr. Kazimir Humar. S svojo požrtvovalnostjo, z izredno voljo do dela in premagovanja težav ter s svojim neomajnim optimizmom si je stekel velike zasluge, da je danes Goriška kulturno razgibanost in v marsičem za vzor ostalim zamejskim Slovincem, pa tudi Slovincem v domovini

zono za Slovence v Gorici. Tu moram dati priznanje vsem omenjenim skupinam za njih uvidevnost, da se složno dá doseči tisto, česar bi ločeni nikoli ne mogli. Tudi to povezavo smo dosegli na podlagi stvarnega demokratičnega razgovora. Mislim, da je tudi to znamenje novih časov, ki nastopajo v našem zamejskem življenju in tudi v Sloveniji sami.

Tudi deželna uprava je začela kazati večje razumevanje za naše kulturno delo, ki ga opravljamo med svojimi rojaki in je za preteklo leto nakazala določeno vsoto za pomoč naši Zvezi. Vendar vse to je še zmeraj le skromna pomoč za kulturno poslanstvo, ki ga naša društva in pevski zbori opravljajo za kulturni dvig naših ljudi.

Pri tem bi omenil, da bo treba delo Zveze nekoliko spremeniti. V preteklosti je morda preveč dela opravljala sama in so ostajala društva nekoliko preveč v senci, zlasti še v Gorici. V prihodnje menim, da je boljše, če imajo društva in druge članice več pobude v svojih rokah in naj se Zveza omeji le na večje prireditve splošnega značaja, drugače pa naj stoji ob strani članicam in jim pomaga organizacijsko ter tudi materialno, kolikor ji pač sredstva dopuščajo.

POTREBA PO VEČJI POVEZANOSTI

Vprašanje zase je kulturna povezanost in sodelovanje med nami zamejci. Tu mi-

slim na Tržaško, na Slovensko Benečijo, na Kanalsko dolino in na Koroško. To so štiri dežele, ki živijo vsaka v svojih posebnih kulturnih, političnih in gospodarskih okoliščinah. Uvideli smo, da ni mogoče enako merilo za vse. Ali vendar ne smemo izgubiti izpred oči, da smo vsi »zamejski Slovenci«, ki živimo kot narodna manjšina in da se moramo tudi zaradi tega dejstva med seboj povezovati.

V tem oziru smo v preteklem letu storili to in ono. S Tržačani smo sodelovali na Repentabru, pri pevskih nastopih v Kulturnem domu v Trstu in v Katoliškem domu v Gorici. Imeli smo kulturne razgovore v Devinu in v Števerjanu; zadnjič smo šli skupno v Ljubljano. Torej je bilo nekaj vezi in sodelovanja med nami. Zavedam se pa, da bi tega skupnega dela moralo biti več. Tudi o tem bo treba v prihodnje razmišljati.

Isto velja za naše brate v Benečiji. Tudi z njimi smo imeli nekaj stikov, a še zmeraj premalo. Še najmanj vezi imamo s Slovenci v Kanalski dolini, četudi poleti vsi radi tja zahajamo, zlasti še na Svete Višarje. Nekoliko boljše stike kot s Kanalsko dolino smo imeli s Korošci. Obiski g. Vinka Zaletela, gostovanje koroških študentov v Gorici, tabor zamejske mladine, ki je bil letos na Koroškem in ki se ga je naša mladina udeležila v lepem številu, so znamenja takih kulturnih stikov. Tudi tu bo potrebno kaj več napraviti in se bolj sistematično lotiti dela.

Ker sem že pri medsebojni povezanosti, bi omenil, da je tudi med nami samimi še zmeraj premalo sodelovanja. Na eni izmed sejdov odbora Zveze sem priporočil, naj bi se društva med seboj vabila na občne zборе in naj bi povabili tudi zastopstvo Zveze; takšna vabila naj bi bila znamenje naše skupne povezanosti v skupnem delu. Toda ne vem zakaj, to se ni vršilo. Človek zve za občne zборе v Zvezi včlanjenih društev in organizacij šele iz »Katoliškega glasa«, če pošljejo vanj poročilo. Včasih pa niti tega ni. To se mi ne zdi prav. Nočem delati očitkov nikomur, hočem le opozoriti na dejstvo, ki se mi ne zdi pravilno.

NACRTI ZA NAPREJ

Predno zaključim, bi rad pogledal še naprej. Predvsem želim omeniti, da bomo letos osorej obhajali desetletnico odprtja Katoliškega doma v Gorici. Odprtje tega kulturnega središča v Gorici je bilo važno dejstvo za vso našo skupnost, kot moremo danes vsi pričati. Potrebno bo zato, da se na to obletnico vsi tudi primerno pripravimo in jo tudi primerno proslavimo.

Potem naj omenim še načrt, da bi letos v juniju obiskali naše rojake zdomce v Švici. ZSKP je navezala uspešne stike z rojaki v Sloveniji, ko smo gostovali v Novem mestu, in tudi s Slovenci na Hrvaškem, ko smo gostovali v Karlovcu. Zakaj bi sedaj ne šli med rojake v zdomstvu, ki so morda našega obiska še bolj potrebni?

Vsi vemo, kako so slovenski delavci na Zapadu precej zapuščeni in da zanje v kulturnem in moralnem oziru še največ napravijo izseljenski duhovniki. Zakaj bi mi ne podprli takega dela, ki ga med slovenskimi delavci v Švici opravlja p. Fidelis, ki je naš človek in naš velik prijatelj? Zato ne razumem pomislekov, ki vstajajo zoper to nameravano gostovanje. Brez dvoma je takšna zadeva združena s težavami, s stroški, tudi z materialnimi žrtvami. Toda mnenja sem, da vse to ne odtehta ciljev, ki jih bomo s tem gostovanjem dosegli.

V zvezi s skrbjo za sorojake v zdomstvu bi omenil še naše rojake izven slovenskih centrov. To so Slovenci, ki živijo ob robu slovenskega ozemlja okrog Krmína, Ronk in Tržiča. Ali nismo dolžni tudi njim posredovati slovensko umetno besedo in pesem? Poskus, da bi letos gostovali v Krmínu, ni še dozorel. Vendar ne smemo teh naših ljudi izgubiti iz vida. Prav tako ne naših šol.

Solsko vprašanje je naše skupno vprašanje, ki zadeva vse, tako politike kot kulturnike, tako kristjane kot marksiste. Nihče si ne sme in ne more lastiti izključne pravice, da o tem sklepa in odloča, temveč moramo vsi pomagati in iskati najboljših rešitev. Gre za vpis slovenskih otrok v slovensko šolo, potem za čim uspešnejše delovanje slovenskih šol, za potrebna učila na šoli, za novo poslopje za

Občnega zbora Zveze slovenske prosvete so se udeležili tudi deželni svetovalec dr. Stoka, tajnik Slovenskega ljudskega gibanja iz Trsta dr. Mihač ter predstavnik Slovenske katoliške prosvete iz Trsta Marj Maver in Glavko Petaros. Tako dr. Stoka kot prof. Maver sta v debati iznesla mnoge tehtne misli. Na sliki v prvi vrsti je dr. Stoka, za njim dr. Mihač, v ozadju msgr. Zorž in na skrajni levi duhovni vodja Zveze prof. Stanko Jerčijo

slovenske šole v Gorici in tudi drugod po vaseh. Vse to so problemi, ki morajo zanimali tudi nas kulturnike.

NAŠA KRŠČANSKA OPREDELITEV

Pri vsem tem in drugem ne smemo pozabiti na našo idejno opredelitev. Priznavamo, da smo katoliške prosvetne organizacije. Ali nosi kdo ta naziv v svojem naslovu ali ne, to ni važno. Važno je, da

se povsod tega zavedamo, da temu dosledno nastopamo in temu dosledno delamo.

Cerkev zahteva danes od svojih vernikov, da nastopajo na vseh področjih človeškega delovanja kot polno odgovorni ljudje. Sklicuje se pri tem na njih vest in na njih osebno prepričanje, ne na cerkvene zapovedi. Naj velja to tudi za vse naše kulturne delavce.

VZGLED STA NAM DALA

Ko sem sklepal to poročilo, je prišla žalostna vest, da je v Ljubljani umrl za neozdravljivo boleznijo dr. Franc Cigan, profesor glasbe in petja na slovenski gimnaziji v Celovcu. Pokojni dr. Cigan je bil tudi naš znanec in prijatelj že vsa leta po zadnji vojni. Ponovno je bil tukaj v Gorici, zadnjič ko je nastopil v Katoliškem domu s celovečernim koncertom zbora »Jacobus Gallus« iz Celovca. Pozneje ni mogel več priti med nas, četudi smo ga vabili. Zadrževalo ga je najprej delo, potem bolezen.

G. Vinko Zaletel piše: »Kar ste vi Goričani izgubili s prof. Filejem, smo mi Korošci izgubili z dr. Ciganom.« Mislim, da je naša dolžnost, da se pok. dr. Cigana in tudi pokojnega mladca Petra Spacapana spomnimo nocoj kot se za kristjane spodobi s kratkim molkom in s kratko molitvijo.

To se je nato tudi zgodilo. G. Jože Jurak je iz novega obrednika zmolil molitve, ki tako smiselno izražajo vero v večno življenje, vstajenje od mrtvih in plačilo pri Bogu. Te molitve so vsem navzočim še bolj približale smisel našega dela in visoko vrednost idealov, ki nas vodijo v naši prosvetno-kulturni dejavnosti v luči krščanskih načel.

Pozitiven obračun društva „M. Filej“

Tajniško poročilo SKPD »Mirko Filej« je prebrala Zora Piščanc, ki vsa poveljna leta aktivno deluje v naših društvih, bogati naš knjižni trg in časopisje s svojimi prispevki ter povesti, sodeluje na radiu Trst A, v društvu »M. Filej« pa vrši funkcijo blagajnika

SKPD »Mirko Filej« v Gorici je imelo od zadnjega občnega zbora ZSKP sedem sej; dve pred svojim občnim zborom, ki je bil 29. aprila 1970 in pet po tem datumu. Društvo predseduje Viktor Prašnik, v odboru Zveze so pa društvo zastopali Prašnik, dr. Bratuž in Jurak.

Društvo je organiziralo pet kulturnih večerov: 4. marca o vzponu slovenskih gornikov na Anapurno. Predaval je dr. Andlovic; 26. aprila in 12. oktobra je kazal skioptične slike g. Vinko Zaletel, prvič o Zambiji in drugič o Koroški. 17. decembra je bil Bevkov večer. Predaval je prof. Butkovič, čemur je sledil film »Kaplan Cedermač«. 1. marca je govoril prof. inž. France Avčin o temi »Človek proti naravi«.

Društvo je poleg tega prevzelo v svojo režijo nastop Glasbene Matice iz Trsta 24. marca v Katoliškem domu in bilo pokrovitelj orgelskega koncerta prof. Huberta Berganta 12. novembra v cerkvi sv. Ignacija na Travniku. Prav posebno pohvalo zasluži društvo tudi, ker je prevzelo finansiranje koncerta opernih pevcev iz Ljubljane 13. decembra. Moralni uspeh je bil zelo velik, publika izbrana in zelo zadovoljna z nastopom.

Društvo »Mirko Filej« je poskrbelo za nastop koroških študentov v Katoliškem domu, ki so 6. januarja letos izvajali pre-

tresljivo igro »Ana Frank«. 24. januarja pa je prav tako v organizaciji društva nastopil v istem domu član Slovenskega gledališča v Trstu Stane Raztresen s »Slovenskimi baladami in romancami« ter požel velik uspeh.

Društvo je poleg tega mislilo tudi na zdravo družabnost, zato je 27. septembra za svoje člane pripravilo zelo uspešen izlet v Gornji grad ter v Logarsko dolino.

Ker deluje v okviru društva tudi mešana pevski zbor »Lojze Bratuž«, naj podamo tudi poročilo o njegovi dejavnosti.

Sadove svojega truda je zbor razkril občinstvu zlasti s celovečernim koncertom, ki ga je skupaj z moškim zborom »Mirko Filej« pripravil 21. junija lani v Katoliškem domu. Tedaj je zapel osem pesmi. Teden dni nato je isti zbor nastopil v Karlovcu v Zorinem domu z 9 pesmimi in doživel veliko odobravanje s strani hvalnega občinstva.

Poleg tega je nastopil v okviru kulturne izmenjave 25. oktobra v Mirnu z več pesmimi, nato 15. novembra na reviji Zveze cerkvenih pevskih zborov v Trstu s tremi pesmimi, kjer je pustil izredno dober vtis, ter na Cecilijanki 1970 z dvema pesmima.

Zbor »Lojze Bratuž« je na božičnici 27. decembra 1970 v goriški stolnici nosil težo sporeda. Predvajal je nove pesmi, v katere je vložil mnogo truda. Vse je bilo dobro izvedeno. Pevke so se še posebej potrudile. Član zbora dr. Andrej Bratuž je prispeval izvirno skladbo, ki je na koncertu doživela krstno izvedbo.

Zbor je 29. maja lani registriral pesmi za radio Trst A. 9. oktobra je prišel v Gorico Janko Ban in članom zbora govoril o tehnikih dihanja. Člani in članice zbora so se 30. januarja zbrali pri Sobanu v Jamljah na skupni večerji. Tudi te vrste srečanja so potrebna, da se na ta način ustvarja čim večja povezanost v zboru in dobijo pevci novega zagona za naporno delo, ki ga terjajo neprestane vaje in nastopi.

Naj za zaključek poročila še omenimo, da je odposlanstvo zbora tudi lani za Vse svete obiskalo grobova naših nepozabnih glasbenikov Lojze Bratuža in prof. Mirka Fileja in se njunemu spominu oddolžilo s tem, da je položilo šopka rož na njuno zadnje bivališče.

Jože Jurak

Tajniško poročilo Zveze je podal Marijan Terpin, agilni član društva »F. B. Sedej« iz Števerjana. Ob predsedniški mizi mu dela družbo Jože Jurak. Ker se je že v mladih letih spoprijateljil s peresom, že več let vrši službo zapisnikarja na občnih zborih Zveze. Tudi v goriškem društvu »Mirko Filej« vodi tajniške posle, poleg tega mu je pa še Zveza zaupala svojo blagajno. V svojstvu blagajnika se mora vedno ubadati s problemom, kako se prebiti brez dolgov do naslednjega občnega zbora. Sicer pa je to problem vseh blagajnikov pri društvih, ki so zgrajena na idealizmu članov in nočejo postati pripraga neklih slovenstvu in krščanstvu tujih ideologij

Zveza v luči tainiškega poročila

Poverjeni zastopniki društev in organizacij, vključenih v Zvezo slovenske katoliške prosvete so se po lanskem običnem zboru sestali na redni seji dne 2. marca 1970 in sestavili novi odbor: predsednik dr. Kazimir Hunar, podpredsednik dr. Damijan Paulin, tajnik Marijan Terpin, zapisničarka Mirijana Obljubek, blagajnik Jože Jurak, knjižničarka Nataša Paulin, gospodar Mirko Spacapan st., referent za prosveto dr. Silvan Kerševan, referent za organizacijo Marij Ferletič ter cerkveni asistent g. Stanko Jeričič.

Odborniki in svetovalci so se sestajali na rednih mesečnih sejah, ki jih je bilo enajst. Udeležba je bila vedno zadovoljiva. Edino predstavnik društva »Jože Abram« iz Pevme se sej niso udeleževali. Zdi se, da je društvo zašlo v krizo, ki pa že predolgo traja.

Število vključenih društev in organizacij je ostalo isto, tj. pet društev, dva pevski zbori in SKAD. Mislim, da bi se tam, kjer ni še pravega društva lahko vključili v Zvezo vsaj cerkveni pevski zbori, kot npr. v Rupci ali morda tudi v Jazbinah. Takšen v Zvezo vključen pevski zbor ima več možnosti, da bo uspešno deloval in da bo morda z njegovo pomočjo vstalo kasneje v vasi tudi društvo, kakor je upati, da se bo to zgodilo prav v Podgori.

Tudi v nekaterih drugih krajih bi to bilo potrebno. Najbolj seveda v Sovodnjah, kjer prosvetno delo ne najde do sedaj mesta. Morda bi bilo prav, da bi se tam osnovalo društvo v občinskem merilu, to se pravi, da bi ga organizirali v sodelovanju vseh občinskih zaselkov.

Skupni interes nam nalaga dolžnost, da čim bolj povežemo svoje sile. Ko je v februarju letos obiskal naše ustanove deželni odbornik Stopper, je sam rekel: »Združeni imate več možnosti, da dobite večje podpore od dežele.«

Odbor Zveze je tudi v lanskem poslovnem letu priredil nekaj večjih skupnih kulturnih nastopov doma in drugod, tako tradicionalno pustovanje v Katoliškem domu, na katerem so nastopile številne skupine, potem nastop skupine »Consortium musicum« iz Ljubljane, ki je v cerkvi sv. Ignacija v Gorici izvajal 12. aprila 1970 Händlov oratorij Mesija. Ta koncert je Zveza organizirala skupaj z ustanovo EMAC iz Gorice. 28. junija je Zveza organizirala gostovanje v Karlovcu, kjer sta nastopila zbor »Mirko Filej« in »Lojze Bratuž«. To je bil pomemben dogodek ne samo za nastopajoče, temveč za vso našo manjšino, ki je na ta način vrnila obisk Karlovcu v Gorici leta 1969.

V oktobru 1970 je ZSKP pripravila koncert moških zborov iz Vrtočje in Mirna, ki sta nastopila v Katoliškem domu, nato pa sta še isti mesec zbor »M. Filej« in »L. Bratuž« ta obisk vrnila s koncertom v Mirnu.

V novembru je bila Cecilijanka, na kateri so nastopili le zbori odraslih. Doseženo je bilo do sedaj največje število udeležencev: kar petnajst.

V decembru zasluži omembo koncert božičnih pesmi v stolnici, v januarju pa je Zveza financirala gostovanje koroških študentov z igro »Ana Frank«. Studentje so z igro nastopili po vsem Goriškem, kjer so dvorane.

Zveza je tudi pomagala vključenim društvom pri iskanju predavateljev za kulturne večere in nudila svojo pomoč društvom pri vseh pomembnejših prireditvah npr. v Steverjanu za 1. maj, v Doberdobi pri odprtju nove dvorane in mladinskem prazniku, v Štandrežu za vaški praznik v juliju itd. Med uspele pobude kulturnega značaja smemo šteti tudi natisk »Goriške pesmarice«, ki je bil izveden v preteklem poslovnem letu.

Veliko zaslug si je Zveza stekla tudi pri organizaciji stalne gledališke sezone v Gorici, kjer je skupno s Prosvetno zvezo, Slovenskim gledališčem iz Trsta in ustanovo EMAC ustvarila pogoje za verjetno eno najbolj uspešnih dramskih sezon na Goriškem po zadnji vojni.

So pa nekatere pobude, katerih nismo mogli uresničiti, tako že programirana razstava Toneta Kralja ter gostovanje za Slovence v Krmini. O enem in drugem smo na sejah govorili, toda razne ovire so preprečile, da tega nismo mogli izpeljati.

Ob koncu bi rad iznesel še nekaj organizacijskih misli, ker smatram, da bomo v bodoče morali naše celokupno delo postaviti na trdnjše organizacijske osnove. Tako je brez dvoma potrebna naša Zvezi lastna pisarna. Morda bi bilo prav, da bi v začetni fond prispevala tudi sama društva, ki naj bi odstopila del pomoči, ki jim jo nudi Zveza, saj bi največjo korist od tega imela prav društva sama. Ta pisarna naj bi bila opremljena s potrebnimi

pisarniškimimi stroji, s ciklostilom in telefonom ter bila vedno na razpolago vsem vključenim društvom. Prepričan sem, da bi s pomočjo urejene pisarne marsikatero društvo, zbor ali organizacija podvojili svoje delo in svoje uspehe.

Se nekaj mi leži na srcu: med nami je vse preveč zaverovanosti v lastni kraj. Vsak vidi le svojo vas in svoje društvo. Nismo navajeni vabiti na svoje sestanke ali občne zbere ne sosednih ne sorodnih društev. Čas bi že bil, da prevlada čut za skupno delo.

Marijan Terpin

Mirko Spacapan v trenutku, ko vodi volitve novega predsednika. Na zadnjem občnem zboru je bil skupaj z msgr. dekanom Jožetom Zoržem in Romanom Lavrenčičem iz Doberdoba izvoljen v razsodišče Zveze

Izpolnjeno kulturno poslanstvo SKAD-a

Slovensko katoliško akademsko društvo (SKAD) v Gorici je polagalo račun o svojem delu 7. februarja 1971, ko je imelo svoj 13. redni občni zbor. V zadnji poslovnem letu je imelo deset sej in priredilo devet predavanj. Ta predavanja so vzbudila veliko zanimanje zlasti med izobraženci in študirajočo mladino. Večkrat je udeležba prešla številko sto. Predavanj so se radi udeleževali tudi prijatelji z onstran meje.

V prvi polovici leta 1970 so bila v okviru ciklusa »Problemi sodobne slovenske kulture« štiri predavanja: Puberteta katolicizma (dr. Lojze Ambrožič), o glasbeniku Jakončiču (prof. Merku), o sodobni slovenski poeziji (prof. Sandi Sitar), Eros in sexus (prof. E. Kocbek).

Tem predavanjem so proti koncu leta 1970 in v začetku 1971 sledila druga iz ciklusa

Kulturna pomlad v Štandrežu

DRAMSKA DEJAVNOST

V zadnji sezoni je dramski odsek naštudiral štiri važnejša dela, in sicer: Lipahovo komedijo v treh dejanjih »Glavni dobitek«, Čehovi enodejanski »Medved« in »Snubač« ter Gogoljevo komedijo v treh dejanjih »Zeniteve«.

Premiera Glavnega dobitka je bila 8. februarja 1970 na odru Župnijskega doma v Štandrežu. S to igro je dramski odsek nastopil še v Steverjanu, Gorici, Doberdobi, Nabrežini in 14. junija 1970 v St. Jakobu na Koroškem.

Čehovo grotesko Medved je prvič uprizoril ob tradicionalnem poletnem prazniku 11. julija 1970. V novembru je dramski odsek naštudiral še drugo Čehovo delo Snubač, katero je uprizoril skupno z Medvedom 15. istega meseca v Štandrežu. S tema deloma so igralci gostovali tudi v Doberdobi in v Gorici ob dnevu katoliškega tiska.

24. januarja je dramski odsek spet nastopil in dvakrat uspešno odigral na domačem odru Gogoljevo trodejanko Zeniteve, katero je ponovil v Gorici 7. februarja, v Steverjanu 13. februarja in v Doberdobi 14. februarja.

V marcu lani je dramski odsek tudi ponovil Vilharjevo igro »Poštena deklica« ob odprtju Župnijskega doma v Doberdobi. Tudi mlajši radi nastopajo. Za materski dan, v maju lani, so odigrali Zgodbo o Metki, ki jo je napisala in režirala gospa Ivanka Zavadlav. Za miklavževanje

so pripravili igrico Miklavževo darilo, na božični prireditvi pa prizor Božični dar.

TUDI PESEM JE DONELA

Cerkveni mešani pevski zbor je vadal redno in je poleg nedeljskega petja pri sv. maši nastopil tudi na poletnem praznovanju ter na Cecilijanki 1970 v Gorici. Zadnje čase se je zbor številčno okrepil in pomladil, saj je dobil novega pevovodjo in tudi več mlajših pevcev.

Mladinski pevski zbor poje vsako nedeljo pri jutranji maši. Poleg cerkvenih pesmi goji tudi narodno petje. Nastopa na vseh domačih prireditvah: na poletnem prazniku, ob materinskem dnevu, na božičnici itd.

KULTURNI VEČERI IN GOSTOVANJA

Prosvetno društvo »Štandrež« je v tem letu priredilo šest kulturnih večerov: skiptično predavanje o vzponu na Himalaje je imel dr. Andlovic, trikrat je prišel na obisk g. Vinko Zaletel, ki je v prvih dveh predavanjih pokazal z barvnimi slikami življenje v Afriki, zadnje predavanje pa je bilo posvečeno Koroški ob 50-letnici nesrečno izpadlega plebiscita.

V decembru lani je bil Bevkov večer. Poleg filma Kaplan Martin Cedermač je o Bevku spregovoril prof. Butkovič. 14. februarja je Stane Rztresen recitiral slovenske balade in romance.

Tržaško gledališče je v marcu 1970 nastopilo s komedijo Moč uniforme, novogoriško pa v aprilu z veseloigro Ta veseli dan ali Matiček se ženi.

Doberdobski igralci so Štandrež dvakrat obiskali in sicer z igro Prisega opolnoči in z mladinsko Sirota Jerica.

Koroški študentje pa so v januarju 1971 uprizorili dramo Dnevnik Ane Frank.

RAZNE PRIREDITVE IN DRUŽABNOST

V Štandrežu se je 15. marca 1970 vršilo Mladinsko srečanje. Na materski dan so osnovnošolski otroci priredili prijeten večer z recitacijami, prizorčki in petjem.

Kot vsako leto je društvo v poletnem času pripravilo skupno s Kmečkimi društvom tradicionalni praznik, na katerem se poleg domačih zborov in dramskega odseka nastopili tudi zbori z Goriške in s Tržaškega, folklorna skupina iz Gorice ter narodno zabavni ansambel Janez Jeršnovc s Planšarji iz Ljubljane.

V lanskem oktobru je bil na programu skavtski večer, decembra pa nas je prišel kot že običajno obiskat sv. Miklavž. Otroci so ga sprejeli z recitacijami in petjem. Božičnico je društvo pripravilo 10. januarja z nastopom vseh štandreških malčkov.

Za prijetno pustno razvedrilo je na pustno nedeljo 21. februarja organiziralo štandreško društvo pustni večer z nastopom domačih humoristov, ansambla Mi-Ni-Pe in s humoresko In vino veritas.

V poletnem času se je izvršil izlet na Koroško ter razni krajši izleti. Na pustni tork, na sv. Martina dan in na Silvestrovo so bili v župnijski dvorani družabni večeri.

V januarju in februarju letos se je uspešno vršil v spodnjih prostorih Župnijskega doma kuhinjski tečaj, ki se je zaključil z bogato razstavo, katere je bila v nedeljo 28. februarja.

STANDREŠKI ZVON

Več časa smo čutili potrebo po kakem vaškem vestniku, ki naj bi bil glasnik in poročevalec vaškega življenja in delovanja. Zato je uredniški odbor v januarju 1970 izdal prvo številko Štandreškega zvona. Od takrat izhaja list mesečno in ga dobivajo vsi vaščani.

Gđa. Majda Zavadlav, ki je ena najbolj uspešnih igralk dramске skupine Prosvetnega društva »Štandrež«, zelo zavzeta za vse kulturno delo v okviru društva in vestna učiteljica, je prebrala zanimivo ter izčrpno poročilo o razgibani dejavnosti štandreškega društva v preteklem letu

Poročali so...

Prof. Silvan Kerševan, ki je tudi predsednik SKAD-a, bere poročilo o aktivnosti moškega zbora »Mirko Filej«

Marilka Koršič med branjem poročila o delovanju SKAD-a

Karel Lavrenčič, pečovodja zbora v Doberdobi, je v poročilu, ki ga je podal o dejavnosti društva »Hrast« v Doberdobi, potrdil dejstvo, da prosvetno življenje v nekem kraju šele potem zares steče, ko dobi organizirano obliko

Poročilo o kulturni dejavnosti v Podgori je podala akademikarka Kazimira Blažič, ki je že večkrat nastopila na raznih recitalih

Edvard Hlede je kot predsednik SKPD »F.B. Sedej« prikazal delovanje društva

Pohvalna prisotnost zbora „M. Filej“

Življenje moškega zbora »Mirko Filej« je bilo v pretekli sezoni precej razgibano. Razveseljivo je dejstvo, da so k zboru pristopili novi pevci, ki so dali zmogljivosti zbora nemajhen doprinos. S tako zasedbo se je zbor lahko prijavil na lansko tekmovanje pevskih zborov »Seghizzi« v Gorici, kjer se je častno predstavil in prejel tudi posebno nagrado, ker je bil edini zbor iz mesta Gorice. Pozitivno je odjeknila tudi prireditve treh dežel v Ogleju v juliju 1970, na kateri je sodeloval tudi naš zbor.

Posebej je treba omeniti koncert v Karlovcu, bodisi zato, ker je bil uspešen, predvsem pa zato, ker smo tako navezali stike s Slovenci na Hrvaškem. Tam živeči skladatelj Passek je poslal po nastopu našemu zboru svojo skladbo, ki jo je zbor že naštudiral.

Kulturno delovanje v Podgori

Kulturno življenje v Podgori se razvija v okrilju farne skupnosti. Jedro te skupnosti je cerkveni pevski zbor, čigar člani se radi udeležujejo na prosvetno-kulturnem področju. Vedno bolj se pa čuti potreba po nekem delovnem odboru, ki bi dajal pobude in jih sprovaljal v življenje. Naj v naslednjem navedemo nekatere prireditve in nastope, ki dokazujejo, da se je Podgora zopet kulturno razgibala.

Ob koncu šolskega leta 1969/70 je osnovnošolska mladina iz Podgore sodelovala na zaključni šolski prireditvi v Katoliškem domu, zadnje nedeljo v juniju 1970 pa so otroci na dan prvega sv. obhajila nastopili z igrico »Pepelka«.

Podgorski zbor je dal pobudo, da je lepo število pevcev tudi iz drugih zborov sodelovalo zadnje nedeljo v oktobru s petjem pri sv. maši v Sentlenartu v Slovenski Benečiji ob blagoslovljivi spomenika

13 padlim slovenskim borcem za svobodo. 22. novembra 1970 je Podgora sprejela novega župnika g. Mirka Mazoro. Isti dan je cerkveni pevski zbor nastopil v Gorici na Cecilijanki 1970 in zapel dve pesmi.

21. februarja je mladina nastopila v Katoliškem domu na veseli pustni prireditvi. Sodelovali so osnovnošolski otroci z igrico, fantje z nekaterimi šaljivimi prizori in trije pevci z opereto »In vino veritas«, ki jo je sestavil domači župnik Mirko Mazoro.

Dva dni nato je bil vesel pustni večer tudi v župnijski dvorani v Podgori. Nastopili so otroci iz vrta z recitacijami in petjem, otroci iz osnovne šole pa so pod vodstvom svoje učiteljice Marize Perat zapeli nekaj za pust primernih pesmi. Na programu je bila tudi opereta »In vino veritas«, za veselo razpoloženje pa je poskrbel ansambel Mi-Ni-Pe.

Prosvetna dejavnost v Števerjanu

SKPD »F. B. Sedej« v Števerjanu je razvijalo svojo dejavnost na več področjih: glasbeno-instrumentalno, dramskem in prosvetnem v ožjem pomenu besede.

Ansambel Lojzeta Hledeta, ki deluje v okviru društva in ga dopolnjujejo Fantje z Britofa, je v zadnji poslovni dobi nastopil kar dvanaajstkrat in to v Doberdobu, Mačkovljah, Trstu, v Katoliškem domu v Gorici, pa tudi v Sloveniji (Grgar, Lokavec, Cepovan, Bohinjska Bistrica, Češnjica v Bohinju, Ptuj). V Ptujju je nastopil na festivalu slovenskih zabavnih ansamblov. Nastop je prenašala tudi slovenska televizija. Tudi na radiu Trst A je ansambel nastopil.

Dramski odsek je naštudiral v režiji Aleksija Pregarca zahtevno Bevkovo dramo »Materin greh«, v kateri nastopa 15 igralcev. Solski otroci pa so v Župnijskem domu nastopili 28. marca 1970 z igrico »Vedež«.

Društvo je tudi gojilo stike z različnimi slovenskimi dramskimi družinami. Tako

so Bohinjeci gostovali v Števerjanu z igro »Stari in mladi«, Standrežci z Gogoljevo komedijo »Zenitev«, koroški študentje pa z dramo »Ana Frank«. Tudi Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice je prišlo v goste in uprizorilo šaloigro »Matiček se ženi«.

Kulturni večeri so bili štirje: o vzponu na Anapurno (dr. Andlovic), Vinko Zaletel je kazal skioptične slike o Koroški, en večer je bil posvečen pok. pisatelju Bevku, na enem pa so kazali umetniško izdelane slike člani posoškega fotografskega kluba iz Ločnika.

Od tradicionalnih prireditev naj omenimo miklavževanje, božičnico in pustovanje, zlasti pa mogočno prvomajsko slavo, člani društva pa so sodelovali na pustovanju in Cecilijanki v Katoliškem domu.

Društvo je organiziralo tudi kuhinjski tečaj z zaključno razstavo ter športni teden v septembru. Prav tako je na skrbi društva »Števerjanski vestnik«, ki izhaja že tretje leto.

Tudi v Doberdobu je bilo živahno

Dokler ni začel služiti Mladinski dom v Doberdobu svojemu namenu, se je bilo treba v glavnem omejiti na kulturne večere in manjše prireditve v skromni dvoranci v župnišču.

Po odprtju doma 30. marca pa se je kulturno življenje v Doberdobu zelo razmahnilo, za kar ima zlasti zasluge katoliško kulturno društvo »Hrast«.

Na sam dan odprtja doma je bil že tradicionalni »Praznik spomladi« z zelo pestrim programom. Za nekaj dne nato je naše društvo naštudiralo igro »Prisega opolnočie«. Z njo so igralci gostovali kasneje še v Standrežu, Trstu, Bazovici, v Katoliškem domu v Gorici ter v Sv. Križu na Vipavskem.

Lepo je tudi uspel »Mladinski praznik«

od 12. do 14. septembra 1970. Nastopili so razni pevski zbori, igralska skupina iz Sv. Križa na Vipavskem je predvajala igro »Miss Agata«, nekaj izrednega pa je bil nastop folklorne skupine iz Slavonskega Broda.

Društvo je pripravilo tudi miklavževanje, proslavo Brezmadežne, Bevkov večer in Dan katoliškega tiska. V gosteh pa je imelo večkrat dramsko skupino iz Standreža, ansambel Miramar iz Bazovice in koroške študente z dramo »Ana Frank«.

Pevski zbor se je udeležil prvomajskega slavja v Števerjanu, tabora na Repentabru in Cecilijanke 1970 v Gorici. V Mladinskem domu ni manjkalo filmskih predstav, pa tudi športniki so se vedno vneto udeleževali.

Roman Lavrenčič

Sestanek podpisnikov pisma Colombu

V Gorici so se 13. t. m. sestali podpisniki pisma, ki je bilo 3. decembra 1970 poslano predsedniku italijanske vlade Emiliju Colombu. Ugotovili so, da je bil sestanek potreben zaradi tega, ker po več kot dveh mesecih od podpisa predsednik vlade še ni potrdil niti prejema pisma. Tolikšno zavlačevanje z odgovorom, takšno čudno ravnanje najvišjih italijanskih oblasti je podpisnike upravičeno hudo vznemljilo. S tem kažejo oblasti popolno pomanjkanje razumevanja za življenjska vprašanja slovenske narodnostne manjšine v Italiji.

Potem ko so se seznanili z doslej opravljenim delom, so podpisniki po daljši razpravi sklenili z večjo odločnostjo nadaljevati prizadevanja, da bi ta politična akcija vseh Slovencev dosegla svoj namen, to je, pogovoriti se z najvišjimi predstavniki izvršne oblasti, kako urediti naš pravni položaj ter s tem odpraviti krivice, ki se nam še vedno dogajajo po več kot 25 letih, odkar je bil tudi z našo pomočjo zrušen fašistični režim v državi.

Podpisniki so se načelno dogovorili, da bo posebna delegacija seznanila predsednika deželne vlade Berzantija in načelnike parlamentarnih skupin z vsebino spomenice, a hkrati so se dogovorili tudi o sklicanju tiskovne konference, da bo prek sredstev množičnega obveščanja tudi širša javnost seznanjena z našim položajem in zahtevami.

Govor je bil nadalje o interpelaciji, ki jo bo v zvezi s tem dokumentom vložil poslanec Albin Škerk, kakor tudi o potrebi, da vse krajevne ustanove zavzamejo stališče do naših zahtev.

Na sestanku je prišla do izraza pripravljenost, da bodo podpisniki in njihove organizacije pokazale odločnost, da se zahtev, vsebovane v pismu predsedniku Colombu, čimprej uresničijo.

Občni zbor openske hranilnice in posojilnice

Pred kratkim je imela Hranilnica in posojilnica na Opčinah svoj redni občni zbor. Po poročilih upravnega in nadzornega odbora so izvolili dva nova odbornika in sicer inž. M. Sosiča in J. Kutina. Predsednik Josip Podobnik je nato napovedal, da se bosta openska in nabrežinska posojilnica združili. Potreben je seveda pristanek članov obeh posojilnic. Lanskoletne vloge v opensko hranilnico so dosegle skoraj 1,8 milijarde lir.

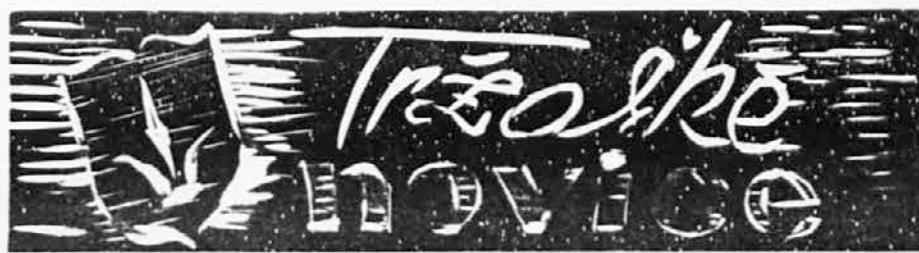
Zamenjava članov v turistični ustanovi občine Devin-Nabrežina

V upravni svet turistične ustanove za Devin-Nabrežino je bil z deželnim odlokom imenovan prof. Anton Terčon namesto dosedanjega člana dr. Draga Legiša.

bo nastala nova krstnilnica. Oboje je Plečnikovo delo. Hitro sem zavil v zakristijo. Prvi me je spoznal Vencelj Snoj, stolni dirigent, takoj nato pa mi je stisnil roko prof. Glinšek, stolni župnik. »Moraš mi obljubiti, da boš vsaj enkrat s šenklavške prižnice govoril in kaj lepega povedal,« mi je dejal.

Pa sem odvrnil, naj bo to za kasneje. Jaz sem si želel v prvi vrsti maševati. Pri Marijinem oltarju, ki je bil nekoč sv. Dizmu posvečen, sedaj pa v njej kraljuje podoba Marije Pomagaj z Brezij, sem Bogu v zahvalni daritvi izrekel svoj »Te Deum laudamus«.

Po končani sv. maši so me obstopili moj sošolec dr. Vilko Fajdiga, pa dr. Cepon, dr. Simenc, dr. Miklavčič, msgr. Premrl, prof. Solar in še drugi. Kakor sem bil vseh teh srečanj vesel, sem pa si najbolj želel snidenja z msgr. Antonom Vovkom, apostolskim administratorjem ljubljanske škofije, saj sem bil še vedno duhovnik te škofije in je bila torej moja dolžnost, da obiščem najprej svojega predstojnika, ki pa je bil tudi moj davni prijatelj.

Pokrajinska delegacija na obisku v Ljubljani

Na povabilo predsednika Izvršnega sveta SR Slovenije Staneta Kavčiča je predsednik tržaške pokrajinske uprave Michele Zanetti obiskal slovensko prestolnico. Spremljala sta ga pokrajinski odbornik Foschi in pokrajinski tajnik Moresi.

Tržaška delegacija se je razgovarjala s predsednikom Kavčičem, z ljubljanskimi občinskimi upravljalci, z rektorjem ljubljanske univerze ter je obiskala še razne druge ustanove. Med prisrčnimi razgovori so slovenski in tržaški zastopniki izrazili željo po premostitvi nerešenih problemov.

Tržaški kanoniki v bodoče skromneje oblečeni

Kanoniki tržaškega kapitlja so iz Rima prejeli dekret, ki določa, kakšna naj bo njihova službena obleka od prihodnje prve adventne nedelje dalje. Po tem dekretu morajo odpraviti rdeči talar, biret, moceto in križ. Ostane jim samo moceta, a še ta črna z vijoličastim robom.

Ureditev Rižarne

Na nedavni seji tržaškega občinskega sveta so med drugim odobrili sklep o izdatku 300 milijonov lir za dostojno ureditev Rižarne, kjer so med drugo svetovno vojno nemški okrutneži zverinsko mučili in usmrtili številne Slovence in Italijane, moške in ženske, starčke in otroke. Načrt za ureditev Rižarne je izdelal arh. Romano Braico. Za sklep so glasovali vsi svetovalci razen pripadnikov neofašistične MSI.

Drugi deželni glasbeni natečaj

19., 20. in 21. marca bo v Trstu glasbeno tekmovanje, ki ga prireja ansambel Miramar. To je že drugi natečaj. Udeležujejo se ga solisti in ansambli. Tekmujejo v igranju kitar, orgelskih harmonik in klavirja. Zmagovalci bodo nagrajeni v nedeljo 21. marca na slovesnem glasbenem ve-

čerju, ki bo ob 17. uri v župnijski dvorani sv. Vincencija v ulici Ananian 3. Izrednost tega večera bo prisotnost in nastop slavne harmonikarja Gervasia Marcosignori, ki smo ga pričakovali že v februarju, a je bil žal nujno zadržan. Tokrat pa gotovo pride in bo nudil ljubiteljem glasbe veliko umetniškega užitka. Lansko leto je z velikim uspehom nastopil v Kulturnem domu v Trstu, na ljubljanski televiziji in v ljubljanski Filharmoniji. Poleg njega bodo nastopili solisti in ansambli zmagovalci natečaja.

Srečanje ob izidu nove Pahorjeve knjige

Ob izidu najnovejše Pahorjeve knjigeladijskega dnevnika Skarabej v srcu, ki jo je izdala mariborska založba Obzorja, je Tržaška knjigarna pripravila v svojih prostorih srečanje s pisateljem. Pahorjevo knjigo je predstavil pisatelj Alojz Rebula, nakar se je razvil razgovor ter je avtor podpisoval novoizšlo knjigo. Srečanja se je udeležilo veliko število ljubiteljev slovenske knjige, med katerimi smo opazili tudi tajnika Slovenske skupnosti dr. Draga Legišo in deželnega svetovalca dr. Draga Stoko.

Iz delovanja Mladinskega krožka v Dolini

Mladinski krožek dolinske župnije je v zadnjem času precej delaven. Poleg rednega društvenega dela je priredil tudi pustno prireditev, sedaj pa izvaja program tako imenovanih »kinoforumov«. Dosele je bila taka okrogla miza o Pasolinijevem filmu »Evangelijski po sv. Mateju« ter minuli teden o slovenskem filmu »Kaplan Martin Cedermac« po istoimenskem Bevkovem romanu.

Zaradi žive aktualnosti in problematike, ki jo ta film prikazuje, je odbor krožka povabil k predstavi številne osebnosti iz našega javnega življenja. Večera so se med drugimi udeležili nekateri slovenski duhov-

niki iz Benečije, škofov vikar dr. Lojze Škerl, deželna svetovalca dr. Stoka in Lovriha, nekateri občinski svetovalci (dr. Tul, Zuljan) ter številni mladinski in drugi predstavniki.

Po ogledu filma se je razvila diskusija o življenjsko važnih vprašanjih Beneške Slovenije in njenih ljudeh. Vodil jo je dolinski župnik Grmek. Razprava je bila zelo odprta, kritična in resna. To dokazuje, da je ta najzahodnejša veja našega narodnega telesa vsem pri srcu in da si vsi želimo izboljšanje gospodarsko-socialnega stanja ter narodne osveščeniosti tamkajšnjih slovenskih rojakov. Le na ta način, da vsi, pa čeprav smo osebno različnega mnenja in ideološkega prepričanja, iščemo predvsem resnico, bomo najbolj primerno pomagali beneškim Slovencem v njihovem težavnem prizadevanju za dosego narodnostnih pravic ter za izboljšanje težkih življenjskih razmer.

Občni zbor absolventov trgovske akademije

Pred kratkim so se v Kulturnem domu zbrali na 5. rednem občnem zboru člani Krožka absolventov slovenske trgovske akademije - KASTA. V svojem poročilu je predsednik Marijan Giacconi seznanil članstvo o dejavnosti krožka v preteklem letu. V tajniškem poročilu pa je Majda Batič podrobno razčlenila delo celotnega odbora in posameznih komisij. Po diskusiji in razrešnici dosedanjemu odboru so sledile volitve, na katerih je bil izvoljen novi 21-članski odbor, ki si bo na prihodnji seji porazdelil funkcije.

† Urška Barbo

Minuli teden je umrla skoraj 80-letna družbenica Urška Barbo. Pokojnica je že mlada stopila v Marijino družbo v ulici Risorta v Trstu, kjer se je z vso vnemo udeleževala. Posebno je bila priljubljena zaradi izredno dobrega srca, saj je potrebnim pomagala v vsaki stiski. Ob tem pa sta jo odlikovala globok čut za pravičnost in neomajna narodna zavednost. Za njeno dobroto ji je Bog gotovo dober plačnik.

★

SLOVENSKA TELEVIZIJA

Spored od 21. do 27. marca 1971

Nedelja: 9.30 Po domače z ansamblom Mihe Dovžana. 10.50 Otroška matineja. 11.55 Smučarski poleti v Kulmu v Avstriji. 15.50 Bern: Svetovno hokejsko prvenstvo skupine A: ČSSR: Švedska. 18.15 Tek s puščico - ameriški film.

Ponedeljek: 18.30 Verižna trgovina. 20.35 T. Gavrak: Vračanje v raj.

Torek: 18.30 Torkov večer. 19.30 Vzgoja za življenje v dvoje. 19.40 Pet minut za boljši jezik. 20.35 Nepozabni Fernandel: Zena z dvema možema. 22.05 Glasbeni nočno.

Sreda: 17.45 Pika Nogavička - švedski film. 19.05 Na sedmi stezi. 20.35 Teh naših 50 let. 21.25 Zajčja Micka - film. 21.50 Svetovno hokejsko prvenstvo skupine A: SZ: ČSSR.

Četrtek: 16.10 Osnove splošne izobrazbe. 17.45 Tiktak. 18.00 Glasbena pravljica. 18.30 Skrivnosti živali. 20.35 Četrtekovi razgledi. 21.20 Serenada - gruzinski TV film. 21.50 Beethovenova 5. simfonija.

Petek: 20.35 Kratak film. 20.45 Bern: Svetovno hokejsko prvenstvo skupine A: SZ: Švedska.

Sobota: 13.55 London: Veslaška regata Oxford: Cambridge. 16.25 Košarka: Rabotnički: Lokomotiva. 18.15 Mednarodni folklorni festival v Beogradu. 18.45 Holandski dragulji - film. 19.20 Sprehod skozi čas: Leto 1941. 20.35 Glasbena križanka. 21.25 Rezervirano za smeh. 21.55 Nepremagljivi - film.

kurije v Kölnu vprašanje, če župnik na Pivki res potrebuje motorno kolo, ki mu ga skuša neka faranka, v Kölnu živeča, izposlovati. Msgr. Vovk je zadevo priporočil, obenem pa dostavil, da verjetno prevzisehi nadškof in presvetli kardinal Frings še ne ve, da v Jugoslaviji škofje zelo težko potujejo z javnimi vozili, pa tudi s taksiji, ker se jim vedno kaj neprijetnega utegne zgoditi.

Kölnski nadškof je pripombo razumel. Ljubljanskemu škofu je poslal v dar nov Volkswagen, plačal prevoz, carino in še zavarovanje. »Moj kaplan — je škof nadaljeval — je nato hitro napravil šoferski izpit. Sedaj se vozim na pastoralne vizitacije z lastnim avtomobilom in nikogar več ne spravljam v zadrego.«

PRI MARIJI POMAGAJ NA BREZJAH

Kar na pot! Ljubljana ni več dolga vas. Gori do nekdanjih škofovih zavodov v Sentvidu je ob cesti vse zazidano ali v gradnji. Tudi Kranj se je potegnil na vse kraje. S priključenimi bližnjimi vasi ima že 25.000 prebivalcev.

(Se bo nadaljevalo)

Pevci mladinskega zbora iz Marijanišča na Opčinah so pod vodstvom Branka Lupinca v nedeljo 7. marca v Kulturnem domu v Trstu zapeli tri pesmi

DRUGI DEŽELNI NATEČAJ

ANSAMBEL MIRAMAR - TRST
19., 20., 21. marca

GERVASIO MARCOSIGNORI

prvak harmonikarjev

bo nastopil v nedeljo 21. marca ob 17. uri v župnijski dvorani sv. Vincencija, ul. Ananian 3 na zaključnem glasbenem večeru. Nastopili bodo tudi zmagovalci natečaja.

OBISK PRI ŠKOFU VOVKU

Ob devetih dopoldne sem se najvil pri tedaj še apostolskem administratorju ljubljanske škofije msgr. Anton Vovku. Ljubezivo me je sprejel kot starega znanca. Oba sva svoj čas kaplanovala v Metliki, on malo pred menoj.

Pogovor je hitro stekel in se znašel sredi trenutnega položaja Cerkve v Sloveniji. Škof Vovk mi je pravil, kako hudo je bilo prva leta po končani vojni. Po Marxu so si vero izmislili bogatini, da bi stiskali in izkoriščali reveže ter preprosti narod strahovali. V smislu takega gledanja so nove oblasti skušale vero čim bolj izločiti iz življenja svojih državljanov. Pa se je kmalu izkazalo, da vera ni to, kar pravi marksizem in da so korenine vere globoko v človekovo naravo zasajene.

Oblasti so sprevidele, da bo treba najti s Cerkvijo nek način sožitja. Prišlo je do prvih stikov. Iz tistega časa je sledeča zgodba:

Msgr. Vovk se je najvil pri ministru Mačku, ki je bil tedaj notranji minister slovenske republike. Pa ni bil Maček nič pri volji za razgovor. Nekam jezno je pre-

metaval papirje na mizi. Tedaj pa je škofu potrpežljivost pošla in je udaril kar naravnost: »No, kaj bo torej? Naj skoči maček v vovka ali plane vovk na mačka?« Maček se je zasmel, led je bil prebit in dialog se je začel.

Msgr. Vovk se je moral spoprijemati s težavami vseh vrst. Veliko župnišč je bilo zasedenih, samo škofijsko poslopje polno strank, prav tako semenišče ob stolnici. Baragovo semenišče v Bežigradu, niti ne dobro dovršeno, veliko delo škofa dr. Rožmana, je bilo spremenjeno v stanovanjsko hišo. Zelo pazljiv je bilo treba biti tudi pri nastavljanju duhovnikov ter upoštevati vsakovrstne vidike.

»Če nimate kake druge obveznosti,« mi je dejal škof na koncu dolgega pogovora, »vas povabim na kosilo. Pa ne le danes, vsakič ko pridete v Ljubljano, lahko imate v škofiji mizo in posteljo.« Sprejel sem povabilo. Ko sem ob slovesu povedal, da nameravam iti na Brezje, mi je škof ponudil, da me njegov tajnik s škofijskim avtom tja zapelje.

Zanimiva je bila zgodba o škofovem avtomobilu. Prišlo je na škofijo iz škofijske

† Msgr. Janez Hladnik

117 V SLUŽBI CERKVE IN NARODA (SPOMINI)

Izstopil sem. Najprej sem hotel obiskati stolnico, kjer sem prejel pred 31 leti za krament mašniškega posvečenja in obljubil škofu Jegliču in njegovim naslednikom zvesto službo v božjem vinogradu.

Tedaj sem se zgrozil v duši. Na tlaku ob cesti pred stolnico sem zagledal neko spominsko znamenje, ki je dejansko sramotilen izliv na Jegličevega naslednika škofa Rožmana. On, ki je bil vedno tako plemenit in do nasprotnikov obziren, si tega gotovo ni zaslužil. Z njegovim blagoslovom sem odšel v Argentino. Bog mi je dal zadoščenje, da sem ga v Argentini trikrat sprejel in bil božje orodje za naselitev slovenskih protikomunističnih beguncev.

V stolnici ni vidnih sprememb. Pač: škofov tron je nov in pri oltarju sv. Križa

Tečaji o spolni vzgoji

Od 8. do 10. marca sta se mudila v naši sredi prof. Mihaela Pertlova in primarij dr. Eman Pertl iz Maribora, ki sta imela več vzgojnih predavanj za naše starše in mladino v Standrežu in Doberdobo, kakor tudi za profesorje in učitelje v Gorici.

Čprav so predavanja trajala po dve uri in še več, so poslušalci z zanimanjem sledili izvajanjem obeh strokovnjakov na področju spolne vzgoje.

Zakonci so slišali marsikaj novega o pravnem načrtovanju rojstev ter bili opozorjeni na nevarnosti, ki jih vsebujejo razni načini kontracepcije. Predavatelj sta pritrčila stališču sv. očeta, kot ga je iznesel v okrožnici o posredovanju življenja ter poudarila nenadomestljivo vlogo staršev pri vzgoji otrok, pri spolni pa še posebej.

Mladini pa sta dr. Pertlova podala zdrave smernice glede spolnega razvoja in priprave na srečen zakon. Tudi njo sta zelo zadovoljila.

Slovenskim vzgojiteljem sta govorila v ponedeljek 15. t. m. popoldne v zbornici enotne srednje šole. Prišlo je kakih 70 vzgojiteljev, tj. približno polovica povabljenih. Govorila sta o temi, ali je spolna vzgoja potrebna. Udeleženci so bili s podanimi izjavami zadovoljni in bi si želeli še kako praktično lekcijo zlasti gospe Pertlove.

† Zalka Simčič

Po kratki bolezni je mirno in tiho kakor je živela, odšla po večno plačilo k Bogu Zalka Simčič, doma iz Biljane v Brdih. Pred 40 leti je prišla v Bratuževo družino v ulici Bellinzona. Z brati Bratuži in sestrično Zeljko je delila vse težke ure bolezni in smrti, vse gorje, ki se je razlilo nad tako težko preizkušano družino. Bila je ena tistih tihih, požrtvovalnih duš, ki ni nikdar mislila nase, ampak le na svojega bližnjega. Pristopila je tudi v goriško Marijino družbo ter se zvesto udeleževala shodov in drugih pobožnosti, v kolikor ji je čas dopuščal.

Umrla je v goriški bolnišnici, od koder so jo v ponedeljek 15. marca prepeljali v cerkev sv. Ignacija, kjer je opravil g. kaplan Jeričijo pogrebno mašo. V pogrebnem govoru je prikazal pokojno Zalko kot ženo močne vere in polno dobrih del. Zelo veliko goriških Slovencev se je udeležilo te pogrebne maše. Pogrebni spreved na goriško pokopališče je vodil g. kaplan Stanko Jeričijo skupno z dr. Humarjem, prof. Butkovičem in prof. Rijavcem.

Naj uživa večno plačilo pri dobrem Bogu. Vsem prizadetim, zlasti še sestrični Zeljki Bratuževi, tajnici na srednji šoli v ulici Randaccio, naše najiskrenejše sožalje.

Dve interpelaciji svetovalke

M. Ferletičeve

Te dni je svetovalka goriške pokrajine Marija Ferletičeva, izvoljena na listi Slovenske demokratske zveze, vložila na predsednika pokrajinske uprave dve interpelaciji.

V prvi sprašuje, na kakšen način misli pokrajina popraviti škodo, ki so jo v zvezi s preiskovanjem terena za nameravani jedrski pospeševalnik povzročile med ribjim zarodom eksplozije v Doberdobskem jezeru, zlasti v tretjem tolmu, ki je popolnoma izgubil svoj zunanji izraz in se

spremenil v mrtvo kotanjo; v drugi pa želi vedeti, kaj misli pokrajina storiti v zvezi s cesto Devetaki-Doberdob, kjer na ovinku blizu Devetakov večkrat vozila zdrknejo s ceste in v zvezi s podvozom na avtocesti proti Benetkam, kjer je cesta iz Doberdoba, preden zavije v podvoz, preveč ozka in izpostavljena padanju kamena.

Slovensko gledališče iz Trsta v Gorici

Pretekli teden je Slovensko gledališče iz Trsta trikrat nastopilo v Gorici s komedijo danskega dramatika Ludwiga Holberga »Jeppe s hriba«. Igralci so kot vedno svoje vloge doživeto podali; zlasti sta blestela sam Jeppe in gostilničar Jacob.

Toda igra kot taka vsaj večine sobotnih abonementov ni zadovoljila. Spraševali smo se, ali Slovensko gledališče iz Trsta res nima na voljo bolj kvalitetnih del kot je bilo zadnje. Ali se spleča tratiti moči za igro, ki ničesar ne nudi, še zdravega humorja ne. Prostaški način izražanja, ki bi ga prevajalca morala vsaj omiliti, je bil slab nadomestek za duhoviti humor, ki smo ga pričakovali. Prav tako so bili neokusni prizori ljubimkanja na odru in valjanja po tleh.

V gledališkem prostoru beremo, da je vodstvo gledališča Holbergovo delo takoj vzljubilo ter brez pomislekov vključilo v svoj repertoar in to ne samo iz solidarnosti do drugega manjšega evropskega naroda, temveč iz trdnega prepričanja, da je delo v vsakem pogledu vredno, da ga spoznajo naši igralci.

Nam se zdi, da je bila ta zavzetost za Holbergovo komedijo neutemeljena in za naše gledalce neke vrste ponižanje. S hlevskimi izrazi se ne vzgaja ljudi, temveč se jim da pečat, kot da so zadovoljni s plitkosti najnižje stopnje. Če smo se že morali seznaniti z dansko dramatikom, bi si želeli, da bi jo spoznali na bolj vzvišen način. Zato bomo skušali to igro čim bolj in čimprej pozabiti, kajti v repertoar Slovenskega gledališča gotovo ni spadala.

Sovodnje - Vrh

Pred kratkim so svetovalci, izvoljeni na listi z znakom lipove vejice v sovodnjski občini vložili pismeno vprašanje v zvezi z razširitvijo ceste Rubije-Vrh. Cesta je namreč zelo nevarna zaradi ostrih ovinkov in še posebej, ker ni dovolj široka.

Zupan Češčut je na seji občinskega sveta dne 12. marca odgovoril svetovalcem in jim zagotovil, da bo ta cesta kmalu razširjena.

Upajmo, da bo do tega prišlo čimprej, akoravno je deželni odbornik za poljedelstvo, gozdovalstvo in gorska področja na pismeno vprašanje deželnega svetovalca dr. Štöke odgovoril, da je ta cesta, četudi ozka, že asfaltirana in zato ne spada v pristojnost omenjenega odbornišтва.

Na isti seji se je razpravljalo še o regulacijskem načrtu, ki ga bodo podrobneje osvetlili na srečanjih po posameznih vaseh. Naj bi se pri tem upoštevala zlasti etnična sestava občine in ohranil njen slovenski značaj.

Občinski svet je tudi izglasoval resolucijo, v kateri izraža solidarnost z župnoma iz Ronk in Gradiške, ki so ju prijavili sodišču misovski predstavniki.

Misijonsko predavanje g. Zaletela

Ze dolgo nas kako skioptično predavanje ni tako zadovoljilo kot v nedeljo 14. marca predavanje g. Vinka Zaletela o Filipinih in otoku Taiwanu (Formozi). Bila je kot naročeno za postni čas, ko si želimo spodbud za odpoved, pomoč bližnjemu in podporo misijonskemu prizadevanju Cerkve. G. predavatelj je nastopil najprej popoldne v Katoliškem domu v Gorici, zvečer pa še v Zupnijskem domu v Standrežu.

Dobri dve uri je trajal ta lepi misijonski večer, pa se nam je zdelo, da je komaj začel. Najprej je predavatelj prikazal otok Filipine, kjer deluje kot misijonar salezijanski brat Rafael Mrzel. Še ni dolgo tega, kar smo v našem listu objavili tri njegova zelo zanimiva pisma. Nato pa nas je g. Zaletel povedel na otok Taiwan, ki je v rokah protikomunistične Kitajske. Pravo izpraševanje vesti je za vse navzoče pomenilo, kar je g. Zaletel povedal o misijonskem zdravniku dr. Janezu Janežu,

ki vrši samo za hrano in stanovanje že od leta 1948 svoj poklic v službi bližnjega in ves čas še ni imel enega dneva počitnic ter ga spremlja vedno njegov sklep: »Leta 1945 bi moral umreti z vrtnjenimi protikomunističnimi boreci nekje v Teharjih, v jaških okrog Hrastrnika ali v Kočevskem Rogu. Ker sem se čudežno rešil v Pliberku, moje življenje ni več moje. Vrnjeno mi je bilo, zato bo odslej v službi Boga in bližnjega.«

Ko slišimo o raznih herojih boksa, nogometa, filmskega sveta, pa tudi o herojih, ki so komunizmu v naši domovini primogli do oblasti, ob liku dr. Janeža šele spoznamo, v čem je pravo herojstvo in v čem je veličina krščanskega žrtvovanja za druge. S predavanja g. Zaletela smo zato odhajali notranje pretreseni, pa istočasno prerojeni. Znova smo odkrili, da ni nič lepšega kot vero živeti in jo drugim posredovati.

Prizor iz Gogoljeve šaloigre »Zenitev«, ki jo je dramska skupina PD »Standrež« petkrat predvajala

Zlata maša p. Viljema

P. Viljem Endrizzi je 30. januarja 1971 obhajal zlati jubilej svojega mašniškega posvečenja. Ker ga pa tedaj ni bilo v Gorici, je ta jubilej prišel do izraza za goriške vernike šele te dni. Tako je bilo sklenjeno, da bo opravil za Slovence zlato sv. mašo v nedeljo 14. marca, za Italijane pa na praznik sv. Jožefa.

Pa bi najavljene zlato maše za slovenske vernike skoro ne bilo. P. Viljem je zbolel. Le z vso silo svoje močne volje je vstal iz postelje in pristopil k oltarju. Ganljivo ga je bilo videti vsega oslabelega ob oltarju v cerkvi sv. Vida in Modesta na Placuti, ko je sede opravil svojo zahvalno daritev.

Slovenski verniki so prišli v izredno lepem številu. Bilo je očitno, da so se hoteli temu dobremu sinu sv. Frančiška zahvaliti za vse, kar je storil za Slovence v dolgih letih svojega plodovitega duhovništva. V težkih letih fašizma jim je bil na razpolago kot gvardijan na Sveti gori, po vojni jim je bil v duhovno oporo kot kurat v goriški bolnišnici ter kot mašnik pri nedeljski službi božji na Placuti.

V družbi petih slovenskih duhovnikov je preteklo nedeljo opravil sv. daritev. Med njimi sta bila škofijski kancler dr. Rudi Klincec in sedanji gvardijan na Sveti gori p. Martin Perc. Msgr. dr. Močnik je bil slavnostni govornik, na koro pa je za to priložnost sestavljen zbor pel v božjo slavo in zlatomašniku v priznanje. Zadelala je »Zlatomašnik bod' pozdravljen!«, na koncu pa še zahvalna pesem.

Res, Bog bodi zahvaljen za vse, kar nam je dal po duhovniških rokah p. Viljema, p. Viljemu pa želimo še vrsto let življenja ter obilno plačilo za vsa dobra dela, ki jih je izvršil.

ZA KMETOVALCE

Posebna skrb za živinorejce

Stalno naraščajoča potreba mesa v državi narekuje oblastem večjo skrb za razvoj živinorejce. V naši deželi je do nedavnega število živine upadalo iz leta v leto. Vzroki so bili številni. Da bi se zavrlo prodajanje, je deželna uprava namenila izdatna sredstva zaboljšanje tega stanja. Podprla je dela, ki so predvidena za daljšo dobo kot je genetsko izboljšanje pasem z ozirom na boljšo proizvodnost; še učinkoviteje in v krajšem času pa je omožila izboljšanje stanja živinorejce z nakupom plemenskih živali, z rejo izbranih junic, z izboljšanjem naravne in umetne oplodnje, z odpravo nalezljivih bolezni itd. V te namene je dežela v zadnjih petih letih porabila eno milijardo lir.

Pred kratkim pa je odobrila v iste namene več kot eno milijardo lir. S temi sredstvi bo poleg omenjenih posegov podprla tudi oddajo mleka v gospodarsko donosne sirarne, strokovno izobrazbo živinorejskih tehnikov in ustanovitev rodovniških knjig za govejo živino.

NANANILO ROJAKOM PO SVETU

Po desetih letih hotelirstva v Rimu sem se odločil, da se delno umaknem iz gostinstva. Moj namen je, da v bodoče posvetim svojo pozornost ustanovitvi slovenske realitete pisarne v Trstu. S pomočjo nove dejavnosti bom skušal tudi posredovati pri reintegraciji slovenske emigracije v zamejstvu, na Tržaškem, Goriškem in Koroškem. To je tudi vzrok, da mislim prodati enega od svojih hotelov, dočim bom drugega še nekaj časa vodil.

Moja želja je, da preide slovenski hotel v roke slovenskemu rojaku, kar me tudi nagiba, da po našem časopisju opozorim Slovence v svetu na dano jim možnost. Preden preide slovenska last v tuje roke, bom vse storil, da do tega ne pride. Vsak slovenski interesent je vabljen, da piše po informacije.

Rim, 15. marca 1971

LEVSTIK VINKO

Via S. Croce in Gerusalemme 40
00185 ROMA - ITALY

RADIO TRSTA

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15.

Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Sporod od 21. do 27. marca 1971

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 9.45 Glasba za kitaro. 11.15 Odaja za najmlajše: »Monika potuje na Madagaskar«. Peti del. 11.35 Ringaraja za naše malčke. 11.50 Vesele harmonike. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 15.30 M. Colijn: »Iz dneva v dan«. Radijska drama. 16.15 M. Kogoj: Sedem skladb. 17.30 Revija zborovskega petja. 18.00 Miniaturni koncert. 18.45 Bednarik: »Pratika«. 19.15 Sedem dni v svetu. 20.30 Iz slovenske folklore: »Ljudske pesmi«.

Ponedeljek: 11.40 Radio za srednje šole. Ponovitev ob 18.30. 17.00 Tržaški mandolinski ansambel. 17.30 Vaše čtivo - Ne vse, toda o vsem. 19.20 Zbor »J. Tomadini«. 19.40 Postni govori (8) Msgr. dr. L. Skerlj: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh...«. 21.00 Kulturni odmevi. 21.50 Tenorist Gaspard Dermota, pri klavirju Maljyeva.

Torek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Bednarik: »Pratika«. 18.30 Komorni koncert. 19.10 Otroci pojó. 19.20 Srečanja z Radom Nakrstom. 19.30 Moški zbor »V. Vodnik« iz Doline. 20.35 Cakovski: »Evgenij Onjegin«, opera v treh dejanjih.

Sreda: 11.40 Radio za I. stopnjo osnovnih šol. Ponovitev ob 18.30. 12.10 Lik iz naše preteklosti. 17.30 Slovarček sodobne znanosti - Jevnikar: »Slovensčina za Slovence«. 19.10 Higiena in zdravje. 19.40 »Gorin dol po sred' vasi«. 20.35 Simf. koncert.

Četrtek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Družinski obzornik. 13.30 Glasba po željah. 18.30 J. Ban: Srečko Kumar in njegov zbor. 19.10 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. 20.35 Goldoni: »Primorske zdrahe«. Komedija v treh dejanjih.

Petek: 11.40 Radio za II. stopnjo osnovnih šol. Ponovitev ob 18.30. 12.10 Vpliv zdravl na človeško telo. 17.20 Za mlade poslušavce. 19.10 Zgodovina tržaškega pomorstva. 19.25 Ženski vokalni kvartet iz Ljubljane. 19.40 Postni govori (9) F. Gorjup: »Odpusti nam naše dolge...«. 20.50 Koncert operne glasbe.

Sobota: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 11.50 Veseli motivi. 12.10 N. Kuret: Ljudska verovanja in vraže. 16.10 Operetni odlomki. 16.30 »Pod svobodnim soncem«. Dvanajsto nadaljevanje. 17.30 Ščepce poezije - Moj prosti čas. 18.15 Umjetnost, književnost in prireditve. 19.10 Po društvih in krožkih: Prosvetno društvo »Briški grič« iz Steverjana. 19.25 Zbor »F. Prešeren« iz Kranja. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 A. Marodič: »Diamant 007«.

Za cerkev v Stojakovem: N. N. iz Podgore 2.000 lir; Dora iz Gorice 1.000 lir.

V nedeljo 14. marca nas je za vedno zapustila naša predraga

Zalka

Vsem prijateljem in znancem, ki so nam izkazali dobroto in pomoč, vsem, ki so se v molitvi poslovlili od drage pokojnice, darovali cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti, še posebej č. duhovščini in pevcem se najiskrenejše zahvalujemo.

Maša zadušnica bo v ponedeljek 22. t. m. ob 19.30 v cerkvi sv. Ivana.

Željka Simčič in sestra z družino

Gorica, 16. marca 1971

Pred kratkim nas je zapustil dragi mož in oče

Jožef Čok

Ganjeni nad dokazi sočutja se zahvalujemo g. župniku Albertu Miklavcu, darovalcem cvetja ter vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so se udeležili pogreba.

Zalujoča žena, otroci in nečaki

Lonjer-Katinara, 10. marca 1971

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 70, osmrtnice L 100, več 8% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo